

Bolignetforeningen

Oplysninger om e-postadresser er ikke umiddelbart tilgængelig i systemer, der overfører datakommunikation mellem bruger og e-postserver (se appendiks). Det er heller ikke muligt umiddelbart at afgøre om en given datakommunikation er en e-post (fx kan kommunikationen med en e-postserver foregå på en hvilken som helst port, ikke nødvendigvis TCP port 25, som er standard for SMTP kommunikation). Derfor er det forbundet med betydelige ressourcer at fremskaffe disse oplysninger, idet samtlige IP-pakker, der transporteres i netværket, skal analyseres for tilstedeværelsen af e-post-adresser.

Af sikkerhedsmæssige grunde kan datakommunikation med en e-postserver krypteres (selve indholdet behøver ikke være krypteret, det kan alene være kommunikationen med serveren), og det vil i så fald være umuligt at bestemme e-postadresserne på afsender og modtager. Endvidere kan e-postadressen på afsenderen let forfalskes.

Der er derfor store omkostninger og tekniske ressourcer forbundet med registrering af e-postadresser, og pålideligheden af de registrerede oplysninger er forbundet med betydelig usikkerhed.

Bolignetforeningen mener ikke, det er meningsfuldt eller hensigtsmæssigt at kræve registrering af specifikke e-postoplysninger, og mener derfor at kravet om registrering af e-postadresser enten bør bortfalde, eller alternativt afgrænses til e-post opbevaret på udbyderens egen e-postserver.

E-postkommunikation bør efter Bolignetforeningens opfattelse alene pålægges samme registreringspligt som gælder for al anden datakommunikation (IP-adresser etc.).

Det forhold, at udbydere af web-posttjenester ikke pålægges at registrere e-postadresser på afsender og modtager, taler også for at dette krav helt bortfalder i den endelige bekendtgørelse.

Registrering af chat-tjenester

Bolignetforeningen forstår bekendtgørelsen således, at udbydere der alene viderebefordrer datakommunikation mellem en chat-klient og en chat-server ikke skal registrere chatroom-identitet, IP-adresse og anvendt chatroom. I modsat fald vil dette være forbundet med betydelige omkostninger til udstyr, idet disse oplysninger ikke umiddelbart er tilgængelige i systemer, der alene viderebefordrer datakommunikation, og derfor skal indhentes via pakkeanalyse (se appendiks). Endvidere kan kommunikationen foregå via proprietære protokoller, hvor det vil være umuligt at analysere indholdet, idet protokollens datastruktur er hemmelig.

Bolignetforeninger stiller ofte en personlig hjemmeside til rådighed for deres medlemmer, og en af de funktioner, som kan tilbydes på en sådan hjemmeside, er en chat-tjeneste. Det fremgår ikke klart af bekendtgørelsen hvem, der i sådanne tilfælde har registreringspligten. Såfremt den personlige hjemmeside opbevares på medlemmets egen computer er bolignetforeningens registreringsmuligheder begrænset som beskrevet ovenfor, idet foreningens systemer alene viderebefordrer datakommunikationen. Det fremgår ikke af bekendtgørelsen om det enkelte medlem i dette tilfælde skal registrere chatroom-identiteter og tilhørende IP-adresser. Det fremgår heller ikke af bekendtgørelsen hvem, der er registreringspligtig såfremt medlemmets personlige hjemmeside (med tilhørende chat-tjeneste) opbevares på foreningens server.

Nettermineringspunkter

Bolignetforeningen forstår bekendtgørelsen således, at datakommunikation mellem to nettermineringspunkter indenfor foreningen (det lokale netværk) er omfattet af registreringspligten.

Dette medfører i så fald, at registreringen ikke alene kan foretages på det centrale udstyr der viderebefordre kommunikation til/fra internettet, men også skal foretages i de enkelte underkrydsfelter som forbinder foreningens nettermineringspunkter sammen i et netværk. Udstyret i disse underkrydsfelter (hubs, switche og routere) har i dag ingen eller begrænsede logningsfunktioner, og indkøb af nyt udstyr, der kan foretage den krævede registrering, er forbundet med meget betydelige omkostninger.

Såfremt registreringspligten omfatter informationer, der kun kan fremskaffes ved pakkeanalyse (fx e-postadresser eller applikationsprotokoltyper), er det endvidere tvivlsomt om det rent teknisk er muligt at opfylde registreringspligten ved kommunikation mellem nettermineringspunkter indenfor foreningen.

Bolignetforeningen mener derfor, at registreringspligten bør begrænses til at gælde datakommunikation mellem et nettermineringspunkt indenfor foreningen og et nettermineringspunkt udenfor foreningen.

I forbindelse med bekendtgørelsens § 3 stk. 1 og 2 om fritagelse af logningspligt for virksomheder og offentlige institutioner kan som et kuriosum opstilles følgende paradoks: En beboer i en logningspligtig bolignetforening har i forbindelse med sit arbejde i en logningsfritaget virksomhed fået etableret en VPN-tunnel mellem sin bopæl og sin arbejdsplads.

Skal beboerens nettermineringspunkt i hjemmet betragtes som en del af virksomhedens netværk således at bolignetforeningen er fritaget for at logge denne beboers trafik, eller er beboerens nettermineringspunkt en del af bolignetforeningens netværk, selvom dette ikke har umiddelbar "adgang" til trafikken, således at bolignetforeningen er forpligtet til at analysere og logge den krypterede trafik i tunnelen?

Appendiks om datakommunikation

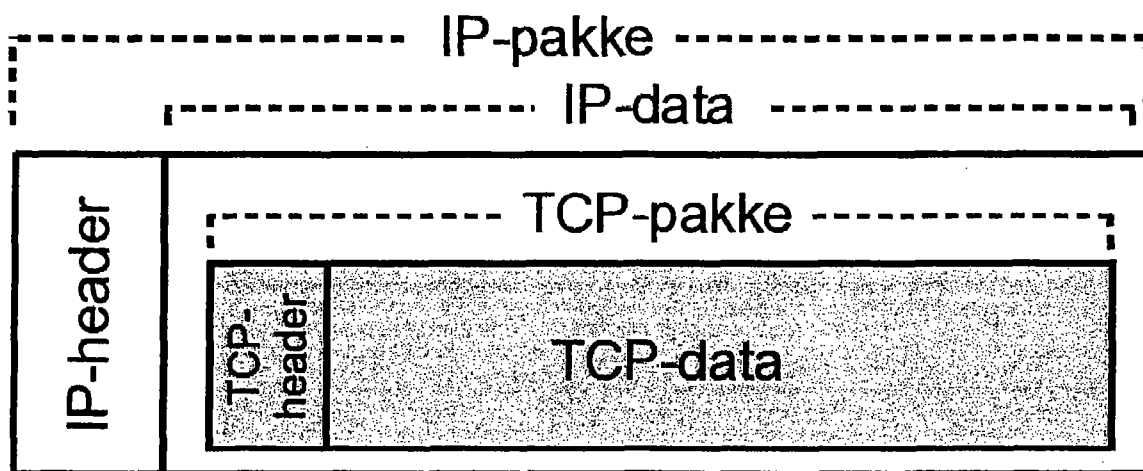
TCP/IP

Datakommunikation mellem computere tilsluttet internettet foregår ofte via netværksprotokollen Internet Protocol (IP). Der transmitteres datapakker (IP-pakker) mellem afsender og modtager, og disse pakker består af en header- og en datastruktur (se figur). IP-headeren ("brevhovedet") indeholder blandt andet afsenderens og modtagerens IP-adresser. IP-pakkens datastruktur er ofte en transportprotokolpakke (fx en Transmission Control Protocol [TCP]-pakke). Transportprotokollen gør det muligt for afsender og modtager at sikre sig, at alle data bliver overført, og at der ikke opstår fejl i transmissionen.

En TCP-pakke består af en header- og en datastruktur (se figur). TCP-headeren indeholder blandt andet afsenders og modtagers IP-adresse. De eneste oplysninger der er nødvendige for at viderebefordre IP-pakker er indeholdt i IP-headeren og TCP-headeren. Derfor er indholdet af IP-headeren og TCP-headeren de eneste oplysninger, der umiddelbart optræder i systemer der viderebefordrer datakommunikation. Disse informationer omfatter afsender og modtagers IP-adresse, anvendt transportprotokol (fx TCP) og portnummer (fx 80 for webtrafik og 25 for afsendelse af mail via SMTP).

Selve indholdet af kommunikationen findes i TCP-pakkens datastruktur. Ofte følger indholdet en given applikationsprotokol (fx Hypertext Transfer Protocol [HTTP] for webtrafik eller Simple Mail Transfer Protocol [SMTP] for afsendelse af e-post). Den beskrevne struktur medfører at fx domænenavne og e-post-adresser er en del af TCP-pakkens datastruktur. Da kendskab til indholdet af TCP-pakkens datastruktur ikke er nødvendig for at viderebefordre IP-pakker, optræder dette ikke umiddelbart i systemer som alene viderebefordrer datakommunikation. Fordelen ved denne opbygning er at viderebefordrende systemer ikke behøver have kendskab til alverdens applikationsprotokoller. Det betyder også at indholdet i TCP-pakkens datastruktur (fx e-post-adresser) kan være krypteret.

Fremskaffelse af indholdet af TCP-pakkens datastruktur (fx domænenavne eller e-post-adresser) kræver at alle pakker analyseres. Hvis indholdet i TCP-pakkens datastruktur er krypteret eller applikationsprotokollen er ukendt er det umuligt at fremskaffe disse oplysninger.

Trafik

I det følgende vil problematikken omkring trafik være forsøgt belyst med udgangspunkt i hentning af en hjemmeside til en internetbrowser hos en bruger. Internetbrowseren hos den opkaldende identitet (brugeren) kan kommunikere med den opkaldte identitet (webserveren hvorpå hjemmesiden er tilgængelig) via den såkaldte HTTP protokol (Hypertext Transport Protocol), som er en applikationsprotokol. På brugerens computer genereres en HTTP-besked med en forespørgsel på de informationer som ønskes fra webserveren, og denne besked indeholder blandt andet adressen på den ønskede hjemmeside (fx <http://www.hkhkronprinsen.dk/37000c>).

HTTP-beskeden indkapsles derefter i en transportpakke (ofte en TCP pakke), som består af to elementer:

i) en header (et brevhoved, eller mere præcist et pakke-hoved), som blandt andet indeholder IP-adresserne på opkaldende og opkaldte identitet samt et TCP portnummer, som i en vis udstrækning kan medvirke til identifikation af den underliggende applikationsprotokol (fx port 80 for http), og

ii) en datastruktur (pakkeindhold) som i dette tilfælde vil være selve HTTP-beskeden.

Endelig indkapsles TCP-pakken i en IP-pakke (Internet Protokol pakke), som også består af to elementer:

i) en header indeholdende blandt andet IP-adresserne på opkaldende og opkaldte identitet og

ii) en datastruktur som i dette tilfælde vil være TCP-pakken.

For den ovenfor omtalte datakommunikation kan der ved trafik som minimum forstås følgende:

1. Den kommunikerede datamængde (antal kilobytes).
2. Kommunikation via Internet Protocol (IP-trafik).
3. Kommunikation via Transmission Control Protocol (TCP-trafik).
4. Kommunikation via Transmission Control Protocol på port 80 (TCP-trafik port 80).
5. Kommunikation via Hypertext Transport Protocol (HTTP-trafik).

De systemer som viderebefordrer kommunikation (dvs. udbyders systemer) mellem opkaldende og opkaldte identitet har alene brug for informationerne i IP og TCP headeren (dvs. opkaldende og opkaldte identitets IP-adresser samt at der er tale om TCP trafik på port 80), hvorfor det sædvanligvis kun er disse informationer som er umiddelbart tilgængelige i udbyders systemer.

Som udgangspunkt er information, om hvilken applikationsprotokol (i dette tilfælde HTTP) kommunikationen anvender, derfor ikke tilstede i udbyders systemer. Dog forholder det sig sådan, at en række applikationsprotokoller som standard anvender velkendte TCP portnumre (fx port 80 for HTTP-trafik), og i disse tilfælde vil det anvendte TCP portnummer derfor være en indikation for hvilken applikationsprotokol der anvendes.

Det er dog uproblematisk at anvende alternative portnumre, hvorfor denne information netop alene kan tjene som en indikation for hvilken applikationsprotokol der anvendes.

Endvidere skal det bemærkes at, idet kendskab til applikationsprotokollen ikke er nødvendig for viderebefordring af kommunikationen mellem opkaldende og opkaldte identitet,

datastrukturen (selve indholdet) i transportprotokolpakken (fx TCP pakken) kan være krypteret; dette er eksempelvis tilfældet, når brugere kommunikerer med netbanksystemer.

I disse tilfælde vil det være umuligt for en udbyder, der alene viderebefordrer

kommunikationen, at fastlægge hvilken applikationsprotokol kommunikationen anvender.

E-post

Der er tale om en simplificering, når der i vejledningen til bekendtgørelsen skelnes mellem "konvolut" (med oplysninger om afsender og modtager) og indhold ved elektroniske postbeskeder. Såvel afsenders som modtagers e-postadresse er teknisk set en del af indholdet i en e-post.

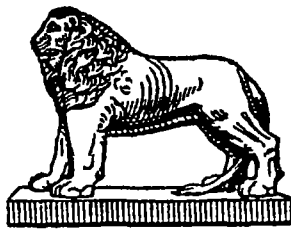
Afsendelse af e-post kan foregå via applikationsprotokollen SMTP (Simple Mail Transfer Protocol). SMTP-beskeder indkapsles i en transportpakke (ofte en TCP-pakke) som består af

- i) en header som blandt andet indeholder IP-adresserne på opkaldende (bruger) og opkaldte (e-postserver) identitet samt et TCP portnummer (ofte 25 for SMTP trafik), og
- ii) en datastruktur som i dette tilfælde vil være SMTP-beskeden.

TCP-pakken indkapsles derefter i en netværkspakke (ofte en IP-pakke) som består af

- i) en header (indeholdende IP-adresserne på opkaldende og opkaldte identitet), og
- ii) en datastruktur som i dette tilfælde vil være TCP pakken.

De systemer som viderebefordrer kommunikationen mellem opkaldende og opkaldte identitet gør alene brug af informationerne i headerne af IP- og TCP-pakkerne. Derfor er e-postadresserne på afsender og modtager (indholdet i SMTP-beskeden) sædvanligvis ikke umiddelbart tilgængelige i de systemer, som viderebefordrer kommunikationen. Det betyder også at kommunikationen (herunder afsender og modtagers e-postadresser og e-postens indhold) mellem den opkaldende computer og den opkaldte computer kan være krypteret uafhængigt af om selve e-posten er krypteret.

Netudvalget, Kollegiet Studentergården
Tagensvej 15, 2200 København N

Jmt. modt.
17 MAJ 2004

14. maj 2004

Att: Lennart Hem Lindblom
Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jeres sagsnr. 2002-945-0922

Høringssvar vedr. "udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden"

Bekendtgørelsen i dets nuværende form indeholder en række uhensigtsmæssigheder og vil have alvorlige negative konsekvenser for især mindre teleudbydere, boligforeninger og antennelaug. Omkostningerne står ikke mål med sandsynligheden for at de registrerede oplysninger vil få efterforskningsmæssig værdi.

Proportionalitet

Der er åbenlyse urimeligheder ved bekendtgørelsen i dets nuværende udformning. F.eks.:

- Et stort firma med adskillige tusinde ansatte og en årsomsætning på et par milliarder kroner behøver ikke overvåge sine ansattes kommunikation – heller ikke hvis den sker hjemmefra.
- En mindre boligforening eller kollegium med 120 beboere som driver et netværk med frivillig arbejdskraft og et budget på 10.000 kr. om året skal derimod overvåge al datakommunikation og gemme det i et år. Dette vil nemt kunne medføre en fordobling eller mere af de årlige driftsomkostninger.
- En forening på 420 medlemmer skal desuden bekoste et fast døgnbemandet kontaktpunkt for politiet, selv om denne yderst sjældent vil blive brugt. Et kollegium med 420 beboere skal opretholde samme døgnbemandet beredskab og overvåge det samme som et stort teleselskab som TDC.

Overvågningskravet vil påføre især små boligforeninger og små teleudbydere betydelige meromkostninger, som er uforholdsmæssig store i forhold til omkostningerne for større

Akt.nr. 80.

Justitsministeriet 20 02 NR. 945 - 0922
Politikontoret

teleudbydere, og især i forhold til sandsynligheden for, at de registrerede data vil få efterforskningsmæssig værdi.

De store ekstraudgifter, der vil blive påført mindre internetudbydere som f.eks. andelsboligforeninger vil medføre en urimelig konkurrenceforvridning til fordel for de store udbydere.

Tekniske problemer

Mens loven og bekendtgørelsen alene sigter mod at registrere start- og sluttidspunkt på kommunikation, og der eksplicit gøres undtagelse for informations- og indholdstjenester, gør bekendtgørelsens nuværende udformning det nødvendigt at registrere hver eneste pakke, der krydser et datanetværk for at være sikker på at opfylde lovens krav. Det drejer sig for selv mindre datanetværk om adskillige milliarder pakker om dagen og dermed en uoverskuelig datamængde at skulle opbevare sikkert i et år.

Problemet er todelt. Tildels er det tydeligt, at bekendtgørelsen er udarbejdet ud fra et tankesæt, der muligvis er anvendelig på kredsløbskoblede net, men kun meget vanskeligt finder anvendelse på moderne pakkekoblede netværk. Tildels lader det sig ikke gøre på forhånd at skelne informations- og indholdstjenester fra tjenester der tillige tilbyder mulighed for kommunikation der kræves registreret.

Kredsløbs/pakkekoblede net

Det altovervejende flertal af datanetværk i dag benytter IP protokollen. IP protokollen udgøres p.t. af to protokoller, TCP/IP og UDP/IP.

UDP protokollen er fundamentalt forbindelsesløs og har intet koncept af start og slut på en kommunikation – hver pakke er i sig selv både starten og slutningen. For at være sikker på at opfylde lovens krav vil det således være nødvendigt at registrere hvert eneste UDP pakke der krydser et datanetværk.

TCP protokollen er forbindelsesorienteret og har konceptet start og slut på en forbindelse, men det er langt fra sikkert, at alle forbindelser, der oprettes med TCP/IP vil blive afsluttet korrekt, med en 'slut' pakke. For at være sikker på at opfylde lovens krav om at kunne fastslå slutningen på en forbindelse, vil det således være nødvendigt at registrere hvert eneste TCP pakke der krydser et datanetværk.

Informations- og indholdstjenester

Langt hovedparten af datamængden på de fleste netværk udgøres af informations- og indholdstjenester. Problemet er at det ikke maskinelt lader sig gøre at skelne et informations- og indholdstjeneste fra et informations- og indholdstjeneste, der tillige tilbyder mulighed for kommunikation – f.eks. en web side med chat mulighed.

Konsekvensen er at ved bekendtgørelsen i dets nuværende form skal **alt** datakommunikation registreres for at sikre overholdelse af loven. Denne enorm registrering med endog meget store datamængder til følge er ude af proportion med nytteværdien.

Data, der ikke kan registreres

Det er ikke teknisk muligt at overvåge datatrafik, der alene passerer igennem lag 2 netværksudstyr, som ikke passerer mere "intelligent" lag 3 netværksudstyr, såsom router, firewall eller gateway.

Meget ældre udstyr, f.eks. telefonomstillinger, kan ikke registrere visse data, især f.eks. gratis interne opkald. Specielt for mindre PABC'er må det forventes, at udgifterne til registrering af trafikdata, der kan identificere den enkelte bruger, vil være forholdsvis store og kan være større end udgifterne til selve PABC'en. I det tilfælde, hvor en beboelse har en PABC, som er afbetalt, og loven vil i praksis medføre krav om udskiftning af den, vil omkostningen kunne stige fra 0 kr./år til 100.000 kr./år.

Navnlig beboelser med 101-250 beboere vil blive ramt af helt urimelige omkostninger, der vil være så store, at de i flere tilfælde vil gennemtvinge en huslejestigning.

Løsningsforslag

Bagatelgrænserne bør sættes væsentlig op. Samtidig bør byrden søges mindsket ved f.eks. at sætte kravene til datamængde og opbevaringstid ned.

Det foreslås at "bagatelgrænserne" sættes op til mindst 250 henholdsvis 600 brugere.

Det foreslås at kravet til opbevaringstiden sættes ned til 3 eller 6 måneder.

Der bør gøres eksplicit at der ikke er krav om at skulle registrere data indenfor et lokalt netværk, ligesom der ikke bør gøres krav om registrering af interne opkald.

Konkret

Her på Kollegiet Studentergården er situationen den, at vi er nogle frivillige ulønnede, der driver et netværk for 130 brugere for ca. 10.000 om året. Hvis bekendtgørelsen fastholdes i dets nuværende form, vil vi blive tvunget til at anskaffe udstyr, der vil tredoble de årlige omkostninger ved at drive netværket det første år og fordoble omkostningerne derefter. Vi bliver tvunget til at bruge meget tid på at indføre en overvågning af brugerne. Det er også sandsynligt, at vi – i lighed med mange boligforeninger, vil skulle anskaffe et helt nyt telefoncentral til ca. 150.000 kr., blot for at kunne opfylde overvågningskravet.

Omkostningerne er så store, at det vil medføre en huslejestigning. Set i sammenhæng med, at der er sket 0 henvendelser fra Politiet i de 7 år Studentergården har haft datanetværk, og så vidt vides 0 henvendelser de sidste 40 år, hvor Studentergården har haft telenet, forekommer omkostningerne helt og aldeles urimelige i forhold til det sandsynlige nytte for samfundet. Den mængde data, der foreslås registreret og opbevaret er meget stor, og det kan med sikkerhed siges, at kun ganske få promille vil nogensinde kunne være relevante for en efterforskning.

m.v.h., p.v.a. Netudvalget, Kollegiet Studentergården,
Nicolas Padfield
Tagensvej 15, 301
2200 København N

netudvalg@studentergaarden.dk

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotholmsgade 10
1216 København K

13. maj 2004
IMT/SUP

Pel et.
Jmt. Mdt.

14 MAJ 2004

TI's bemærkninger til Justitsministeriets udkast til bekendtgørelse om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden.

Resume:

Udkastets bestemmelser om logning af trafikdata er overraskende vidtgående, da det forpligter udbydere til at registrere og opbevare data om alle kunders trafik, selv om disse data slet ikke i dag registreres af de omfattede udbydere. Teleudbyderne skal således ikke alene undlade at slette eksisterende data for at kunne hjælpe politiet, men opsamle nye data, der alene er af eventuel interesse for politiet. Dermed varetager udbyderne reelt egentlige overvågningsopgaver af hele befolkningen for politiet.

Udkastet går efter TI's opfattelse også på andre punkter langt ud over hjemmelsgrundlaget, og flere ganske indgribende forhold, der samtidig er af stor betydning i relation til afvejningen over for privatlivets fred, fremgår alene af vejledningen. Endvidere tager udkastet ikke højde for den praktiske rækkevidde af kravene for nye markeder med nye typer af tjenester. Dette medfører for disse tjenester betydelig usikkerhed i forhold til anvendelige produktionsmetoder og de omkostninger, der må indkalkuleres som følge af logningspligten.

Hvis alle de ønskede data kunne registreres ville det kræve op mod 60 mia. registreringer pr. år eller 12.000 pr. indbygger. I praksis vil undtagelser og omgåelsesmuligheder betyde, at kun 37 mia. registreringer kan gennemføres, og en stor del heraf vil

Akt.nr. 79,

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922
Politikoutoret

have begrænset værdi til efterforskning. Eksempelvis vil der ikke ske en udpegende registrering af kommunikation fra virksomheder og offentlige institutioner. Det vil samtidigt være yderst let bevidst at undgå registrering via VoIP, udenlandske mobiltelefoner, instant messaging, webmail mv. Registreringerne vil dermed næppe have større værdi i forbindelse med opklaring af professionelt tilrettelagte forbrydelser.

De foreslåede regler er på flere punkter – eksempelvis internet – vanskelige at tolke i forhold til de i dag anvendte produktionsmetoder, og forslagene rejser en række spørgsmål, som nødvendigvis må opklares, vurderes og udmøntes i nye tekniske krav til systemerne, hvis reglerne skal forsøges gennemført. Derfor kan forlaget ikke gennemføres med virkning fra 1. juli 2005.

TI foreslår, at udbydere i stedet forpligtes til at opbevare allerede registrerede data i 1 år, hvorved hovedformålet med retsplejelovens bestemmelse opfyldes. Derved går Danmark allerede videre end UK.

TI foreslår samtidig, at der iværksættes et udredningsarbejde mhp. reglernes videre udvikling i tilknytning til de fælles forslag til regler på området, som skal foreligge i juni 2005 ifølge EU-topmødets beslutning i marts 2004. Danske særregler på området har både en begrænset værdi efterforskningsmæssigt og en hæmmende virkning for danske virksomheder, hvis de ikke er koordineret med tilsvarende regler i andre europæiske lande.

Indledende bemærkninger

Hermed følger TI's bemærkninger til ovennævnte udkast til bekendtgørelse med tilhørende udkast til vejledning, som af Justitsministeriet er fremsendt i høring med brev af 24. marts 2004. Det fremsendte udkast repræsenterer en udmøntning af retsplejelovens § 786 stk. 4-5 og 7 indført som led i regeringens terrorlovpakke (vedtaget som lov nr. 378 af 6. juni 2002). § 786 stk. 4, som forpligter udbydere af telenet eller teletjenester til at registrere og opbevare trafikdata i 1 år, er i vidt omfang baseret på Brydensholtudvalgets betænkning fra 1999 om børnepornografi og IT-efterforskning (1377/1999).

Telekommunikation udvikler sig imidlertid hastigt, og mulighederne for misbrug, chikane og kommunikation til understøtning af strafbare handlinger ændres hastigt. Derfor er det i sig selv særdeles betænkeligt, at ganske omfattende

logningskrav baseres på en betænkning, der reelt er udarbejdet ca. 7 år før udmøntningen af de foreslåede krav.

TI's medlemmer (herefter TI) vil som hidtil fuldt ud bistå politiet efter gældende regler, og denne bistand må nødvendigvis udvikles i takt med og afbalanceret med ændringer i trusselsbilledet og fremkomsten af nye kommunikationsformer.

Men det er for et demokratisk samfund en vigtig og yderst vanskelig opgave at finde den rette balance mellem hensynene til opklaring af forbrydelser og beskyttelse af privatlivets fred for konkrete forslag til udvidelser af pligten til at bistå politiet. TI forholder sig ikke som televirksomheder i dette høringssvar til denne overordnede balance. Men det er set fra en udbyders synspunkt afgørende, at afvejningen sker på et faktisk grundlag, hvor det faktiske omfang, den reelle virkning og effektivitet og omgåelsesmuligheder er fuldt oplyst. I modsat fald gennemføres afvejningen reelt med "bind for øjnene".

I den konkrete sag om logning af trafikdata har gennemførelsen frem til det foreliggende udkast til bekendtgørelse desværre været præget af et 5 år gammelt ufuldstændigt forarbejde, en meget hastig gennemførelse af lovændringer efter begivenhederne den 11. september 2001 og en mangelfuld faglig opfølgning af lovændringen forud for nærværende høring. Behovet for en aktuel vurdering baseret på de faktiske forhold i telesektoren er åbenbar. TI medvirker gerne til den nødvendige afklaring.

Selv om TI støtter det principielle sigte med de foreslåede regler i overensstemmelse med den politiske intention, må TI derfor under omstændighederne forholde sig særdeles kritisk til det fremsendte forslag. I det følgende er elementer af denne kritik søgt belyst. TI's bemærkninger relaterer sig især til udmøntningen af § 786, stk. 4, men enkelte steder vil udmøntningen af § 786, stk. 5 og stk. 7 ligeledes blive berørt.

Dette høringssvar afsluttes med forslag til en fremgangsmåde, som efter TI's vurdering er bedre egnet til at nå frem til resultater, som er i overensstemmelse med de bagvedliggende intentioner.

1. Logningspligtens grundlag.

Af det oprindelige lovforslags bemærkninger afsnit 3.1.1.2 fremgår, at pligten til opbevaring af trafikdata beror på muligheden for nationalt at fravige hovedprincippet i daværende

direktiv 97/66/EF artikel 6 (siden erstattet af direktiv 2002/58/EF), hvorefter trafikdata vedrørende slutkunder som hovedprincip skal slettes eller anonymiseres efter samtalers afslutning. Dog er det tilladt at behandle og opbevare trafikdata bl.a. med henblik på debitering af slutbrugere og afregning for samtrafik, jf. artikel 6, stk. 2.

Bestemmelsen er implementeret ved bekendtgørelse nr. 1169 af 15. december 2000 om udbud af telenet og teletjenester § 30 (nu § 28 i bekendtgørelse nr. 666 af 10. juli 2003).

De gældende bestemmelser tillader således opbevaring af trafikdata til visse nærmere bestemte formål, men forpligter ikke til en sådan opbevaring. Politiets mulighed for brug af trafikdata i forbindelse med opklaring af forbrydelser afhænger således af den enkelte udbyders praksis mht. opbevaring af trafikdata.

Direktivets artikel 14 stk. 1 tillader, at der nationalt vedtages lovbestemmelser der fraviger kravet om sletning af trafikdata, hvis hensynet til statens sikkerhed, efterforskning af forbrydelser mv. kan tilsige, at data om borgernes adfærd på telenettet lagres i en begrænset periode.

TI har med dette udgangspunkt hidtil forudsat, at registrerings- og opbevaringspligten alene vedrører de trafikdata, der lagres eller umiddelbart kan lagres af udbyderen efter en kommunikations ophør og dermed at logningspligten indebærer, at teleudbyderne skal undlade at slette allerede registrerede trafikdata i 1 år. Derved undgås, at de ønskede data i mellemtiden er slettet, når politiet forelægger en konkret anmodning om udlevering.

Både Brydenholdtsudvalgets betænkning og det oprindelige lovforslags bemærkninger er i sine beskrivelser på linie med nævnte forudsætning. Når der i lovforslagets bemærkninger, afsnit 3.1.3.1, anføres, at "teleselskaberne skal logge de former for trafikdata, som politiet har brug for i forbindelse med efterforskning af lovovertrædelser" har TI således implicit ud fra den samlede sammenhæng forudsat, at kravet under alle omstændigheder er begrænset til de trafikdata, der som udgangspunkt registreres og opbevares i kortere eller længere tid af teleselskaberne efter afslutningen af en kommunikation.

Denne formodning synes at have støtte i bemærkningerne til lovforslaget i forhold til omtale af data, der efter forslaget kan bevares og som ikke hidtil i alle tilfælde er blevet opbevaret af

udbyderne. Det nævnes bl.a., at én af bevæggrundene til at indføre en egentlig logningspligt skyldes behovet for adgang til masteoplysninger i forbindelse med foretagelse af indgreb i meddelelshemmeligheden. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at teleselskabernes praksis mht. at logge masteoplysninger i dag varierer betydeligt, hvilket bl.a. kan skyldes at udbyderne ikke har brug for oplysningerne i forbindelse med kundedebitering. I forbindelse med indførelsen af retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 4 om udvidet teleoplysning (L 465 af 7. juni 2001) havde man fra Justitsministeriets side - således fejlagtigt - forudsat, at masteoplysningerne ville være tilgængelige hos teleudbyderne, når politiet på baggrund af retskendelse anmoder om oplysningerne (pkt. 3.1.1.2 og pkt. 3.1.3.1). En del af begrundelsen for at indføre en logningsforpligtelse er dermed det helt konkrete forhold, at masteoplysninger (i det originerende net) i et vist omfang er blevet slettet, hvilket i praksis udhuler politiets adgang til udvidet teleoplysning.

Der peges i bemærkningerne endvidere på den tilsvarende problemstilling i forbindelse med udbud af flat-rate abonnementer, hvor afregningsformen gør opbevaring af registrerede trafikdata unødvendig (og dermed efter gældende regler direkte ulovlig).

Derfor er det særdeles vidtgående og højst overraskende, at det foreliggende forslag også er baseret på en pligt for teleselskaberne til at overvåge, opsamle, registrere og gemme oplysninger af flygtig karakter, selv om disse trafikdata slet ikke med gældende produktionsmetoder registreres og opbevares af teleudbyderne. Kravet om opbevaring er således ikke som oprindeligt beskrevet en fravigelse af sletningskravet i artikel 6 stk. 1, men i realiteten et nyt krav om at registrere borgeres adfærd i det omfang denne efterlader sig spor i teleudbydernes net i form af trafikdata eller andre data, som kan registreres. Eksempelvis forpligtes udbydere af e-mail til at registrere modtagere af mails fra en bestemt e-mailkunde og afsendere af post til samme kunde samt de tidspunkter, hvor kunden har haft adgang til sin e-mail konto. Se nærmere herom under pkt. 2.1. Ingen af disse oplysninger indsamles og udnyttes som en naturlig del af driften af et e-mail system. Kravets rækkevidde kan illustreres med en sammenligning med det almindelige postvæsen. Kravet svarer nemlig til et krav om, at postvæsenet skulle notere afsendere og modtagere af al ekspederet post i "begge ender" og måske tilmed de tidspunkter, hvor kunderne

befinder sig nær en postkasse til afsending eller nær egen brevsprække til modtagelse af post.

Efter TI's opfattelse forpligtes teleudbyderne hermed til egentlige overvågnings- og registreringsopgaver for politiet uden at dette har været tydeliggjort i lovens forarbejder, der blot handlede om at undlade at smide data bort. Forslaget til udmøntning repræsenterer dermed en funktionel, økonomisk og retssikkerhedsmæssig radikal udvidelse i forhold til den oprindeligt foreslåede og af Folketinget vedtagne pligt til opbevaring af trafikdata for politiet.

Der henvises i denne sammenhæng til "code of practice" i UK baseret på den engelske terrorlov og det foreliggende forslag til rådsbeslutning om opbevaring af data i tilknytning til kommunikation - herunder trafikdata - som er fremsat af Frankrig, Irland, UK og Sverige den 28. april 2004. I begge tilfælde er udgangspunktet, at relevante data omfatter de data, der som udgangspunkt registreres og lagres af udbyderne, og hvor denne opbevaring kan forlænges via nationale regler til forskellige perioder afhængigt af dataenes natur.

Som illustreret i det følgende vil det ikke være muligt at gennemføre forslaget i foreliggende form på en hensigtsmæssig måde til den 1. juli 2005 og dele af forslaget vil samtidig få vidtrækkende økonomiske konsekvenser for de omfattede udbydere. Forslaget er endvidere efter TI's opfattelse ganske ineffektivt på grund af store "huller" i registreringerne og umiddelbare omgåelsesmuligheder. Der henvises til pkt. 3 og 4 nedenfor. Endelig finder TI, at udkastet i sin nuværende form rejser en række principielle juridiske problemstillinger, som bør overvejes nøje inden bekendtgørelsen udstedes. Der henvises til bemærkningerne under pkt. 2 umiddelbart nedenfor. Efter TI's opfattelse repræsenterer forslaget dermed ikke den balance mellem de forskellige hensyn, som Folketinget lagde til grund for vedtagelsen af retsplejelovens § 786, stk. 4.

2. Principielle juridiske problemstillinger

2.1 Hjemmel

Udkastet giver på flere områder anledning til overvejelser vedrørende udnyttelsen af hjemlen i § 786, stk. 4. Nedenfor følger en (ikke-udtømmende) gennemgang af eksempler herpå.

Bekendtgørelsens målgruppe

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget pkt. 3.1.3, at hensynet til effektiv regulering og hensynet til konkurrenceforholdene i branchen tilsiger, at bestemmelsen omfatter alle udbydere, uanset til hvilken kundegruppe de udbyder telenet og teletjenester. Ifølge udkastets § 3 er en række udbydere imidlertid helt undtaget fra logningsforpligtelsen, mens andre er underlagt en begrænset logningspligt. Det er i bemærkningerne til loven intetsteds forudsat, at udmøntningen af hjemlen til logning kan undtage en del af målgruppen fra logningspligten. Det fremgår af besvarelser af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg, at der skal foretages en afgrænsning af målgruppen ved indførelse af en "bagatelgrænse". F.eks. fremgår det af svar på spørgsmål 123 (L 35 - bilag 123), at "der vil skulle foretages en hensigtsmæssig afgrænsning af den omfattede personkreds, f.eks. gennem en bagatelgrænse, hvorefter mindre udbydere ikke generelt skal logge trafikdata i 1 år". Indførelsen af en begrænset logningspligt for visse udbydere har derimod ikke været omtalt tidligere og har dermed slet ikke været genstand for behandling af folketinget i forbindelse med tilblivelsen af hjemmelsloven. Efter TI's opfattelse ligger indførelsen af en begrænset logningspligt dermed udenfor de forudsætninger som folketinget var bekendt med, da man vedtog loven. Da muligheden for at tilvejebringe en hjemmel til undtagelse af visse udbydere i øvrigt kun har været drøftet i forbindelse med Retsudvalgets behandling af loven og dermed ikke har været forelagt det samlede folketing, kan der efter TI's opfattelse helt generelt sættes spørgsmålstejn ved, om § 786, stk. 4 overhovedet giver hjemmel til sådan fravigelse af logningspligten i relation til den omfattede målgruppe.

Pligt til registrering af terminerende kald

Det følger af udkastets § 2, at registreringspligten bl.a. omfatter oplysninger om en kommunikation, som initieres, transmitteres eller termineres som led i udbuddet af telenet eller teletjenester. Det vil sige, at hver enkelt kommunikation som minimum skal registreres i såvel a- som b-nettet (dvs. både det originerende og det terminerende net) samt i eventuelle transiterende net.

Dette udgør reelt mere end en fordobling af logningspligtens omfang, da det betyder, at langt de fleste kommunikationsoplysninger i praksis vil blive registreret dobbelt eller tredobbelt. Dette forekommer at være en voldsom udvidelse af pligten i forhold til, hvad der må anses at være forudsat i forbindelse med tilblivelsen af hjemmelsloven. Såvel bemærkningerne til lovforslaget som ministerens svar på

Retsudvalgets spørgsmål i forbindelse med udvalgsbehandlingen efterlader det klare indtryk, at man ved lovens tilblivelse alene har forudsat, at registreringerne skal foretages i a-nettet.

Denne formodning synes - i hvert fald indirekte - at have støtte i bemærkningerne til lovforslaget, i og med, at dette meget væsentlige aspekt af logningsforpligtelsen slet ikke omtales. Som anført i afsnit 1 ovenfor, fremgår det derimod af bemærkningerne, at forslaget om pligtmæssig logning af trafikdata bl.a. er fremsat ud fra en formodning om, at trafikdata i visse tilfælde slettes umiddelbart efter kommunikationen er gennemført og derfor ikke er tilgængelige for politiet i forbindelse med efterforskning. Som eksempel nævnes masteoplysninger og trafikdata, der genereres i forbindelse med flat-rate abonnemeter.

I de specifikke bemærkninger vedrørende logning af teletrafikdata nævnes det, at det er vigtigt at sikre, at der sker registrering af teleoplysninger i traditionel forstand, dvs. oplysninger om a- og b-nummer, opkaldstidspunkter og varigheden af samtaler (pkt. 3.1.3.1).

Mht. internettrafikdata anføres det, at formålet med den foreslåede regulering er at sikre, at de elektroniske spor, der findes på internettet i tilknytning til en kriminel aktivitet, ikke ender blindt hos internetudbyderen. Dette forudsætter ifølge bemærkningerne, at internetudbyderen er i besiddelse af præcise oplysninger om, hvilken kunde der på et givet tidspunkt har anvendt en tildelt IP-adresse. Videre fremgår det, at registrering af det kaldende nummer (a-nummeret) vil være relevant, hvor forbindelsen til internetudbyderens server er etableret via telefonnettet. Registrering af b-nummeret anføres at være relevant, hvor udbyderen stiller flere forskellige forbindelser til rådighed for deres kunder med henblik på at etablere forbindelse til internettet. Logning af oplysninger vedrørende brug af elektronisk post forudsættes tilsvarende at skulle omfatte oplysninger om afsender, modtager og tidsangivelse vedrørende kommunikationen (pkt. 3.1.3.2).

Ud fra de ovenstående bemærkninger, har man fra TI's side end ikke overvejet, at ministeriet ved udmøntningen af logningspligten kunne udvide kravet om registrering til at omfatte b-nettet bortset fra det meget specielle tilfælde, hvor der er dial-up adgang til internet. Bemærkningerne afspejler imidlertid ikke en anvendelig løsning på dette problem (se afsnit 3.8)..

Heller ikke i forbindelse med behandlingen i Retsudvalget er det kommet frem, at logningspligten generelt kunne rettes mod b-nettet og dermed at hjemlen gav mulighed for dobbelt registrering af alle oplysninger. Tværtimod synes det også her forudsat, at kravet alene skulle rettes mod a-nettet.

Der henvises til ministerens svar på spørgsmål nr. 123 (L 35 - bilag 123) angående omkostningerne i forbindelse med den foreslåede registreringspligt. I forbindelse med besvarelsen af spørgsmålet taler man dels om udgifterne til "registrering af tidspunkt samt a- og b-nummer for fastnettelefonkald" og dels om "registrering af IP-nummer for afsender og modtager af e-mails".

Endelig henledes opmærksomheden på notat af 17. december 2002, udarbejdet af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling som grundlag for et møde mellem telebranchen, Justitsministeriet og VTU-ministeriet den 19. december 2002.

Af notatet fremgår under overskriften "Råskitse til bekendtgørelse" bl.a., at der kan fastsættes regler om registrering af det kaldende og kaldte nummer (i den nævnte rækkefølge). TI er opmærksom på, at der ikke er tale om en udtømmende opregning af, hvad der vil kunne registreres, men formuleringen underbygger formodningen om, at det oprindeligt ikke har været tanken, at registreringskravet skal stilles overfor såvel a- som b-nettet.

Sammenfattende må det anses for yderst tvivlsomt, om det krav, der indebærer registrering af opkald til et net (b-nettet), ligger indenfor rammerne af den bemyndigelse som Folketinget har givet til ministeren ved vedtagelsen af retsplejelovens § 786, stk. 4. Dette understreges yderligere af, at dette meget væsentlige aspekt af logningsforpligtelsen slet ikke ses at være kommenteret i forbindelse med høringen over lovforslaget.

I forlængelse af ovenstående bemærkes, at det forekommer uklart, hvad der nærmere ligger i udkastets § 2, stk. 3, herunder om bestemmelsen netop vedrører denne dobbelte registrering af hver enkelt kommunikation. I givet fald (og forudsat, at kravet fastholdes) bør dette præciseres, herunder således, at registreringspligten består, med mindre den enkelte udbyder træffer eksplicit aftale med en anden udbyder om at denne sørger for opfyldelse af forpligtelsen. I modsat fald efterlader bestemmelsen et juridisk tomrum, hvor visse (formentlig især

mindre) udbydere - måske med rette - forlader sig på, at registreringen foretages i andre net, og at de dermed ikke overtræder bekendtgørelsen ved at undlade at gemme trafikdata.

Registreringspligt for udbydere af chattjenester

Ifølge udkastets § 1, stk. 2, nr. 2 omfatter teletjenester i bekendtgørelsens forstand tillige chattjenester. En chattjeneste er ifølge almindeligt anerkendte definitioner (i telelovgivningen) ikke en teletjeneste. En udbyder af en chattjeneste er dermed heller ikke (nødvendigvis) en teleudbyder. Da bemærkningerne til lovforslaget intet nævner om en sådan udvidelse af teletjeneste- eller teleudbyderbegrebet, må det efter TI's opfattelse anses for yderst tvivlsomt om § 786, stk. 4 indeholder hjemmel til at lade chattjenester være omfattet af bekendtgørelsen. Hvis dette fastholdes aktualiserer det i givet fald det spørgsmål, om andre typer internetbaserede ydelser også kan omfattes uden lovændring.

Registrering af oplysninger om kundens adgang til sin e-mail konto

Det fremgår af side 16 i vejledningen til bekendtgørelsen, at den efterforskende myndighed i forbindelse med indhentelse af oplysninger om indgående e-mail trafik forventer at få oplyst dato, tid og unik identitet involveret i alle adgange til de til e-mail adressen knyttede e-mails. Dette indebærer med andre ord, at udbydere af e-mail tjenester skal føre en separat log over alle tidspunkter, hvor kunden har haft adgang til sin e-mail konto. Udover at være et særligt godt eksempel på et krav, der går langt ud over et krav om at undlade at slette allerede registrerede oplysninger jf. pkt. 1 ovenfor, er dette omfattende krav ganske uden støtte i lovforslaget og de tilhørende bemærkninger. Dels er der slet ikke tale om oplysninger om tele- eller internettrafik, dels indeholder kravet et så omfattende element af overvågning, der tilmed ligger langt over, hvad man som kunde kan forvente registreres af en udbyder af teletjenesteudbyder, at det ikke med nogen ret kan anses for hjemlet i loven. Indførelsen af et sådant krav på grundlag af den foreliggende hjemmel rejser dermed så principielle juridiske betænkeligheder, at det ikke bør opretholdes. Dertil kommer i øvrigt, at det må anses for helt uacceptabelt, at kravet alene fremgår af vejledningen. Der henvises til pkt. 2.2 straks nedenfor.

2.2 Udmøntningsformen - lovgivning i en vejledning

Udmøntningen i en bekendtgørelsesform af så indgribende regler som logningspligten indebærer, var genstand for voldsom debat i forbindelse med tilblivelsen af hjemmelsloven. Bl.a. pegede

Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater og Danske Dagblades Forening i forbindelse med høringen på, at reglerne af retssikkerhedsmæssige årsager burde fremgå af selve lovteksten. Justitsministeriet valgte herefter at lade opbevaringsperioden fremgå af § 786, stk. 4, men fastholdt, at den tekniske udmøntning skulle gennemføres ved bekendtgørelse. Dette under henvisning til, at reglerne efter ministeriets opfattelse ville være af en sådan detaljeringsgrad, at det ikke ville være hensigtsmæssigt at fastsætte dem ved lov og desuden fordi det ville være for omstændeligt at skulle fremsætte lovforslag, når der måtte vise sig behov for justering af reglerne. Endelig henviste man til, at de tidsmæssige rammer for udarbejdelsen af lovforslaget ikke muliggjorde, at der kunne skabes klarhed over alle de tekniske aspekter af lovforslaget, herunder gennem inddragelse af tele- og internetbranchen (lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.3).

TI har forståelse for Justitsministeriets argumenter vedrørende den tekniske udmøntning, men finder, at de forhold som fra flere sider blev påpeget under høringen fortsat gør sig gældende og som minimum gør det påkrævet, at de administrativt fastsatte regler udformes med stor præcision og klarhed, således at ingen af de omfattede personer kan være i tvivl om, nøjagtig hvilke oplysninger, som registreres om dem. Det er således den tekniske udmøntning, der i sidste ende afgør, hvor stort et indgreb i privatlivets fred de berørte personer må tåle og desuden hvor omfattende en forpligtelse bekendtgørelsens målgruppe - teleudbyderne - pålægges. Flere høringssvar nævner da også, at regler om hvilke data som skal gemmes, også (ligesom det gør sig gældende for regler om opbevaringsperioden) burde besluttes i folketinget. Det bemærkes i den forbindelse, at alle omkostninger forudsættes afholdt af de udbydere af telenet og teletjenester, som bekendtgørelsen rettes mod.

På denne baggrund finder TI det yderst betænkeligt, at de forpligtende regler, som nu indføres, i vidt omfang alene kan læses ud af den til bekendtgørelsen hørende vejledning. Det er af retssikkerhedsmæssige hensyn helt uacceptabelt at indføre forpligtende regler i en vejledning, som dels kan ændres efter ministeriets forgodtbefindende, og som dels ikke udgør en juridisk bindende retsforordning. TI finder det derfor påkrævet, at alle forpligtende krav indskrives direkte i bekendtgørelsesteksten.

Samtidig er der for de i vejledningen omfattede tjenester adskillige eksempler på bestemmelser og anvendte begreber, som

efterlader en helt urimelig fortolkningstvív. Ved indskrivning af kravene i bekendtgørelsen bør disse samtidig tydeliggøres, så de berørte parter - borgere som teleudbydere - kan indrette sig i fuld tillid til, at bekendtgørelsen udtømmende gør op med, hvad som skal registreres.

Vejledningen indeholder en opregning af hvilke data, den efterforskende myndighed forventer at få oplyst fra udbyderne i tilknytning til udlevering af data vedrørende de enkelte kommunikationsformer. Sådanne forpligtende krav bør som nævnt overføres til bekendtgørelsen.

Dette findes i særdeleshed påkrævet fordi visse af de krav, som nævnes i vejledningen, slet ikke kan udledes af bekendtgørelsesteksten. Som et eksempel herpå kan nævnes, at registreringen af såvel udgående som indgående fastnet- og mobilopkald af de efterforskende myndigheder forventes at omfatte en registrering af opkaldsforsøg, og i tilknytning hertil oplysning om, hvorvidt den manglende gennemførelse af kaldet skyldes, at det opkaldte nummer ikke svarede eller var optaget. Dette fremgår af vejledningen side 14-15, men er helt uomtalt i selve bekendtgørelsen (kravet knytter sig til pligten til registrering af "trafik", jf. pkt. 3 nedenfor).

Et andet eksempel findes på side 11 i vejledningen, hvor det fremgår, at der ved registrering af opkaldende identitet ved fastnet- og mobilopkald stilles krav om registrering af abonnementsnummer, i øvrigt uden det herved defineres, hvad der nærmere ligger i begrebet abonnementsnummer. Sidstnævnte er samtidig et eksempel på, at også indholdet af vejledningen efterlader tvív om registreringspligtens nøjagtige indhold.

Pligten for udbydere af e-mail tjenester til at registrere de tidspunkter, hvor kunden har haft adgang til sin e-mail konto er et særlig grelt eksempel på et krav, der ikke kan læses ud af bekendtgørelsen i og med, at der er tale om en ny, særskilt registreringsforpligtelse, som tilmed efter TI's vurdering må anses for at ligge udenfor den bemyndigelse der er indeholdt i § 786, stk. 4 (jf. pkt. 2.1 ovenfor). Kravet bør derfor udgå.

Særligt det forhold, at bekendtgørelsens § 9 pålægger strafansvar for manglende overholdelse af logningspligten, gør det bydende nødvendigt, at de strafsanktionerede pligter beskrives udtømmende og klart i selve bekendtgørelsesteksten. De nødvendige definitioner bør samtidig samles i

bekendtgørelsen. Det må anses for at være et grundlæggende brud på almindelige retsprincipper at fastsætte straf for overtrædelse af pligter, som langt hen ad vejen følger af en vejledning, som frit kan ændres.

2.3 Anvendelsen af begreber og definitioner

Bekendtgørelsen og vejledningen hertil omtaler som tidligere nævnt en række begreber og definitioner, som dels ikke er udtømmende beskrevet, og som dels afviger fra de definitioner, som anvendes i telelovgivningen.

For så vidt angår sidstnævnte bemærkes, at anvendelsen af begreber ikke er særskilt drøftet i forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget. Lovens bemærkninger nævner således intet herom. Under hensyn hertil må det som udgangspunkt forudsættes, at de anvendte begreber defineres svarende til de i telelovgivningen anvendte definitioner, dels med henblik på at sikre det bedst mulige samspil med disse regler, dels med henblik på at sikre, at reglerne fremstår klare.

At det har været hensigten at anvende telelovgivningens definitioner underbygges da også af det tidligere omtalte notat af 17. december 2002, udarbejdet af VTU-ministeriet forud for et møde med branchen. Det fremgår således heraf, at "det bør sikres, at de definitioner af teleteknisk karakter, der anvendes i bekendtgørelsen, så vidt muligt er i overensstemmelse med tilsvarende definitioner efter telereguleringen."

Som nævnt ovenfor under afsnit 1 fastsætter bekendtgørelsen en registreringspligt for udbydere af chattjenester, uanset at § 786, stk. 4 som bekendt alene omfatter udbydere af telenet eller teletjenester. Udover, at der kan stilles spørgsmålstejn ved, om loven overhovedet giver hjemmel til at forpligte udbydere af chattjenester til at foretage registrering, medfører denne indirekte udvidelse af begrebet "udbydere af teletjenester" uklarhed vedrørende den generelle anvendelse af begrebet. Det bliver ikke bedre af, at anvendelsen af definitioner i telelovgivningen er afledt af bagvedliggende EU-direktiver.

Som et andet eksempel kan nævnes brugen af begrebet "lokaliseringsdata", jf. bekendtgørelsesudkastets § 2, stk. 1, nr. 6. Ved den seneste revision af udbudsbekendtgørelsen indsattes en definition af dette begreb, som lyder som følger:

§ 2, stk. 4: Ved lokaliseringsdata forstås data, som behandles i et elektronisk kommunikationsnet, og som angiver den geografiske

placering af det terminaludstyr, som brugeren af en offentlig elektronisk kommunikationstjeneste anvender."

Det fremgår af det bagvedliggende direktiv (2002/58/EU), at lokaliseringsdata kan være data, som er mere præcise end fremføringen af kommunikation forudsætter og som (f.eks.) bruges til levering af tillægstjenester, f.eks. persontilpassede trafikoplysninger eller bilistvejledninger (direktivets betragtning 35). Det vil med andre ord sige, at lokaliseringsdata ifølge den i telelovgivningen anvendte definition kan være data som ikke almindeligvis indgår i produktionen af teleydelser og dermed ikke er trafikdata.

Af bekendtgørelsens § 29, stk. 1 fremgår i den forbindelse i øvrigt, at lokaliseringsdata i sådanne tilfælde kun må behandles med brugerens samtykke (med mindre de er anonymiserede). Der er med andre ord tale om data, som mere præcist angiver brugerens (reelt terminalens) geografiske placering og dermed data af væsentlig mere følsom karakter end trafikdata vedrørende kommunikation.

Det forekommer derfor yderst uhensigtsmæssigt, at man i udkastet til bekendtgørelse netop har valgt at anvende begrebet "lokaliseringsdata", når man tilsyneladende ikke benytter begrebet i samme betydning som i telelovgivningen.

Endnu et eksempel på et begreb, som efterlader betydelig fortolkningstvivel er begrebet "trafik", som er listet som én af de oplysninger vedrørende en kommunikation, som skal registreres (§ 2, stk. 1, nr. 5). Uden den tilhørende forklaring i vejledningen må kravet nærmest anses for uforståeligt, hvilket i sig selv er utilfredsstillende. Ifølge vejledningen indebærer kravet om opbevaring af "trafik" dels et krav om opbevaring af oplysning om den anvendte trafiktype, og dels et krav om opbevaring af oplysning om, hvorvidt den initierede kommunikation blev gennemført, og hvis ikke, hvad der var årsagen hertil. Især sidstnævnte del af kravet forekommer at være en noget nær absurd brug af begrebet "trafik" og under alle omstændigheder ikke en normal forståelse af begrebet. Eksemplet illustrerer, at bekendtgørelsen ikke indeholder en udtømmende beskrivelse af logningspligtens indhold og dermed ikke lever op til det krav om klarhed og forudsigelighed, der må stilles til regler der vedrører indgreb i privatlivets fred.

2.4 Krav om dialog med tele- og internetudbydere

Det har gennem hele forløbet været forudsat, at reglerne om logningspligtens indhold skulle fastsættes efter dialog med tele-

og internetudbydere. Af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.1, pkt. 3.1.3.2 og pkt. 3.1.3.3 fremgår bl.a., at dette ikke mindst er afgørende for at sikre en teknologisk hensigtsmæssig udformning af reglerne.

Ministerens har desuden ved flere lejligheder bekræftet dette overfor Retsudvalget, f.eks. i forbindelse med svar på spørgsmål nr. 126 (L 35 - bilag 123) og spørgsmål 154 (L 35 - bilag 132). I sidstnævnte svar oplyser ministeren endvidere, at der i forbindelse med forhandlingerne mellem Justitsministeren og Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling vil skulle tages nærmere stilling til, hvilke repræsentanter for tele- og internetbranchen, der bør inddrages i forbindelse med regelfastsættelsen. Det oplyses endvidere, at der vil blive tale om at inddrage branchen gennem organisationer mv., der sikrer en bredt sammensat repræsentation af de interesser mv., der berøres af lovningspligten.

Udover det møde, der blev afholdt i Justitsministeriet den 19. december 2002 har der, så vidt TI er bekendt med, ikke været taget initiativ fra ministeriets side til at inddrage branchen i udformningen af reglerne. TI har heller ikke kendskab til, at der skulle være sket en sådan udpegning af repræsentanter, som ministeren omtalte i ovennævnte svar til Retsudvalget. Henset til det meget tidlige tidspunkt i forløbet, mødet i Justitsministeriet blev afholdt, er det TI's opfattelse, at branchen reelt ikke har været inddraget ved udformningen af det foreliggende udkast, således som forudsat. Dette forekommer specielt uheldigt, henset til, at man i bemærkningerne til lovforslaget netop henviser til inddragelsen af branchen som én af begrundelserne for, at de tidsmæssige rammer i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget nødvendiggjorde indføjelser af en bemyndigelsesbestemmelse (alm. bemærkninger pkt. 3.1.3.3).

Der skal ikke herske tvivl om, at TI meget gerne deltager i et udredningsarbejde, der nærmere kan belyse og søge løsninger på de tekniske problemer det foreliggende udkast rejser. Der henvises til pkt. 3 nedenfor, hvor der nøje gøres rede for de mange (formentlig utilsigtede) tekniske vanskeligheder og u hensigtsmæssigheder udkastet afføder.

3. Udvalgte elementer i de foreslåede krav

3.1 Hvilke udbydere er omfattet

I henhold til § 2 skal en række oplysninger registreres hos såvel originerende, transiterende som terminerende part. Kravet gøres

gældende over for udbydere af telenet og teletjenester, og det er således begrænset til de tilfælde, hvor en kommunikation formidles af en udbyder, der er underkastet dansk lovgivning.

Dermed er al elektronisk post, der formidles af virksomheders eller institutioners postservere undtaget. Desuden vil telefonsamtaler via internet eller andre former for samtaler via internet – eksempelvis instant messaging - være undtaget fra logningspligten, da der ikke for disse anvendelser kan identificeres en ansvarlig udbyder. Som illustreret flere steder i det følgende er det karakteristisk for udviklingen, at stadig flere tjenester afvikles som applikationer uden brug af en udbyder for de pågældende tjenester. Dette forhold undergraver logningspligtens effektivitet og det øger kundernes muligheder for at undgå logning. Det skaber samtidigt en forskelsbehandling og dermed en konkurrenceforvridning mellem forskellige kommunikationsformer.

Selv om det ikke fremgår eksplicit, må det antages, at danske reglers rækkevidde følger samme principper som telereguleringen i øvrigt. Det betyder, at logningspligten som udgangspunkt omfatter tjenester udbudt i Danmark til en dansk bruger – også selv om brugeren i perioder befinder sig i udlandet. Eksempelvis er en dansk mobilbruger, der er roamet til et udenlandsk net, omfattet, mens en udenlandsk mobilbruger, der er roamet til et dansk net ikke er omfattet. Uden en sådan fortolkning, der helt svarer til principperne i gældende teleregulering, kan der opstå konflikter mellem landenes nationale udmøntninger af det nugældende teledirektiv (2002/58/EF) og den øvrige telespecifikke regulering.

I praksis vil det imidlertid ikke altid være muligt at undtage roamede udenlandske kunder fra registrering, og det vil i mange tilfælde kræve betydelige investeringer at bortsortere eller anonymisere sådanne registreringer i en efterfølgende proces. Selv en kortvarig lagring af trafikdata vedrørende en udenlandsk kunde, eksempelvis i form af lokaliseringsdata, kan være et brud på et andet lands regler om persondataskyttelse. Foreløbige undersøgelser viser samtidig, at udenlandske roamingpartnere ikke i almindelighed agter at udleverer lokaliseringsdata for danske kunder i udlandet, og de vil næppe ændre dette, når de ikke efter nationale regler er forpligtet hertil. Problemstillingen er aktuel for mobilkunder, internetkunder og calling cards, der udbydes internationalt. Men problemet kan tilsvarende opstå for enhver tjeneste, som udbydes grænseoverskridende.

I nogle tilfælde vil det for en internationalt udbudt tjeneste ikke være muligt at fastslå det land, hvortil kundeforholdet reguleringsmæssigt skal henhøre. Et godt eksempel herpå er webmail, der udbydes via hotmail, google, icq eller lignende. Logningspligten vil for disse ydelser formentlig være gældende, når kunden er tilmeldt tjenesten fra Danmark – uanset om webmail udbydes fra Danmark eller fra udlandet. Udbyderen af webmail kan imidlertid ikke kontrollere den geografiske adresse, hvorfra en tilmelding er foretaget. Hvis trafikdata registreres for alle brugere af webmail kan andre landes regler om beskyttelse af persondata herved overtrædes. Efter TI's opfattelse bør hverken danske eller udenlandske udbydere af webmail til danskere dermed i praksis være omfattet af logningspligten, da de pågældende udbydere ikke med sikkerhed kan fastslå, at kundeforholdet er underlagt dansk lovgivning.

Bekendtgørelsen bør belyse ovennævnte forhold og klart definere pligternes omfang i relation til danske og udenlandske kundeforhold, roaming, grænseoverskridende tjenester uden lokaliseringsdata for anvendelsen mv. Det skal vurderes, om registrering kan foretages i de tilfælde, hvor kundens nationale tilhørsforhold ikke kan fastslås. Hvis dette er tilfældet, vil rækkevidden af logningspligten reelt blive udstrakt til alle udbydere af webmail i hele verden.

3.2 Virksomhedsinterne ydelser

I henhold til forslaget skal en virksomhed ikke logge trafikdata for de ansattes teletrafik, idet denne trafik alene logges i forbindelse med virksomhedens eventuelle brug af udbydere af telenet og teletjenester for ekstern trafik. For telefonopkald betyder dette, at afgående trafik fra en virksomhed typisk logges med et fælles A-nummer. For E-post er virkningen, at trafikken ikke logges, hvis virksomheden anvender egen postserver.

Der er imidlertid både i fastnet, mobilnet og internet tilfælde, hvor virksomheders interne trafik og deres fælles adgang til omverdenen drives som et virtuelt privat net i et offentligt net via outsourcing. Et sådant udbud er efter hidtidig vurdering i telereguleringen et udbud af teletjenester. Eksempelvis er udbud af virtuel PABC funktionalitet en teletjeneste, selv om denne ikke har karakter af en offentlig telefonitjeneste. Der er i stedet tale om et udbud af en teletjeneste til lukkede brugergrupper med adgang til et offentligt net. Det forekommer imidlertid ikke proportionalt og det vil være konkurrenceforvridende, hvis nævnte produktionsformer med outsourcing af en virksomheds kommunikation er underkastet logningspligt for medarbejderes

trafik i større omfang end de tilfælde, hvor virksomhedsinterne net opbygges som et særskilt privat net.

De foreslåede regler medfører, at registreringen af virksomhedsintern teletrafik og medarbejdernes kommunikation med omverdenen afhænger af den teknologiske løsning, der vælges for det virksomhedsinterne net. Reglerne bør i stedet udformes på en sådan måde, at registreringskravet ikke afhænger af, om virksomheden benytter egne netressourcer eller outsourcing. Det bør endvidere præciseres i hvilket omfang de reducerede krav i henhold til § 3 stk. 2 nr. 2 kan gøres gældende i forbindelse med outsourcete ydelser.

3.3 Opkald fra udlandet

Det bør afklares, om det vil være i overensstemmelse med teledatadirektivet (2002/58/EF) at registrere A-numre for ankommende kald fra udlandet til Danmark, hvis det eksempelvis ikke i det pågældende land er tilladt at registrere og opbevare trafikdata i henhold til direktivets artikel 6 stk. 1, eller identiteten i sådanne tilfælde må anonymiseres i respekt af et andet lands databeskyttelsesregler. Problemstillingen er specielt tydelig i de tilfælde, hvor opkaldsforsøget ikke fører til samtale. I disse tilfælde er registreringen nemlig alene en registrering af den udenlandske kundes forsøg på at skabe kommunikation med en dansk kunde. Direktivet giver tilsyneladende ingen vejledning i vurderingen af dette spørgsmål, da det som nævnt ovenfor under pkt. 2.1 ikke er forudset, at trafikdata kan kræves logget i den kaldte kundes net.

Tilsvarende problemstillinger vedrørende registrering af kaldende identitet eksisterer for e-mail, hvor nationaliteten ikke kan udledes af e-mail-adressen eller IP-adressen, og hvor registreringen reelt alene vedrører afsender indtil modtageren aktivt har modtaget den fremsendte mail.

Justitsministeriet bør vurdere, om der er behov for indførelse af et krav om anonymisering i forbindelse med den foreslåede registrering af kaldende identiteter i udlandet, idet registreringen dermed bliver en registrering af trafikdata for den udenlandske bruger, som har initieret kommunikationen. Spørgsmålet må vurderes både i relation til gennemførte kommunikationer med en dansk borger og kommunikationer, der alene er forsøgt etableret fra udlandet. Spørgsmålet er, om problemstillingerne ikke reelt betyder, at kravet om logning i kaldte ende under alle omstændigheder må opgives, jf. i øvrigt pkt. 2.1 ovenfor.

3.4 Begrebet trafikdata

Hverken retsplejelovens § 786, stk. 4 eller den foreslåede bekendtgørelse definerer trafikdata. En sådan definition findes imidlertid nu i persondatadirektivet og udbudsbekendtgørelsen. Definitionen i bekendtgørelsen lyder:

§ 2 stk. 3 Ved trafikdata forstås data, som behandles med henblik på overføring af kommunikation i et elektronisk kommunikationsnet eller debitering heraf.

Det er således en forudsætning, at data behandles i tilknytning til kommunikationen. En del af de foreslåede registreringer opfylder ikke denne betingelse.

Eksempelvis er ændring af identitet i forbindelse med telefoniopkald og registrering af anvendere af IP-adresser ikke trafikdata, da de pågældende oplysninger slet ikke behandles i kommunikationen. Man kan sammenligne med brug af en telefonboks, hvor personidentiteten ikke indgår i samtaleopstillingen. Logning af identitet for de personer, der træder ind i boksen, er således ikke trafikdata.

Der henvises til den engelske terrorlov, hvor ovennævnte forhold er indset. Derfor hjemler den engelske terrorlov opbevaring af kommunikationsdata, som kan bestå af brugeridentifikation, trafikdata og servicekategoridata. Der henvises også til det tidligere nævnte udkast til rådsbeslutning, som klart skelner mellem trafikdata og andre typer af data – herunder abonnementsdata og data om brugere.

TI finder, at der må skabes en ny lovhjemmel som grundlag for kravet om logning af identitetsændringer og opkald til chattjenester på internet. Det vil skabe betydelige problemer i forhold til den øvrige teleregulering samt fremtidig harmonisering og samarbejde med andre medlemslande i EU, hvis netop logningspligten baseres på en afvigende og udefineret opfattelse af begrebet trafikdata. Samtidigt må hjemlen til logning af e-post tydeliggøres, da dette ikke normalt opfattes som en teletjeneste – men en informationstjeneste, der udnytter teletjenester.

3.5 Hvilke trafikdata skal registreres?

Efter ordlyden af § 2 skal alle de i stk. 1 nr. 1-8 nævnte oplysninger registreres i forbindelse med enhver kommunikation. TI forudsætter, at denne registreringspligt i praksis reduceres til praktisk forekommende trafikdata blandt de oplyste for den

enkelte tjenestetype. Dette underbygges af de i vejledningen angivne eksempler på anmodninger om udlevering af data, hvor der eksempelvis ikke ønskes lokaliseringsdata i tilknytning til opkald i det faste telenet. Det er åbenbart, at lokaliseringsdata ikke er relevante i nævnte tilfælde.

I mange andre tilfælde skaber bekendtgørelsesudkastets generiske krav imidlertid stor tvivl om den praktiske rækkevidde af kravene for en konkret tjeneste.

Eksempelvis giver vejledningen indtryk af, at lokaliseringsdata (bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 6) skal registreres i forbindelse med kommunikation via GPRS og i forbindelse med udveksling af MMS.

Imidlertid registreres lokaliseringsdata ikke i forbindelse med nævnte kommunikationer i de fleste mobilnet. Dette skyldes, at de pågældende tjenester er baseret på åbne logiske kanaler, der typisk er aktiveret så længe terminalen er tændt.

Transportnettet opdateres løbende i takt med kundens skift mellem celler, men denne oplysning benyttes alene til en dynamisk opdatering af rutningsdata. Der er derfor hverken anledning til eller behov for logning af lokaliseringsoplysninger for den enkelte kommunikation. I de tilfælde, hvor GPRS benyttes til eksempelvis meddelelser på højere niveau i forhold til mobiltjenesten – måske via en af mobiludbyderen uafhængig e-mail udbyder – vil der ikke foreligge en registrering af kommunikationen i mobilnettet bortset fra de kvantiseringer af volumenforbruget, som benyttes til volumentaksering. Hvis der skal registreres lokaliseringsdata i forbindelse med MMS og kommunikation via GPRS generelt, kan dette alene ske ved en logning af al celleinformation i tilknytning til den logiske kanal, der benyttes som bærer, og en efterfølgende tidsmæssig matchning af disse poster med genererede poster for kommunikation. Dette vil være en ekstremt omfattende opgave, og det vil indebære, at der sker en logning af kundens adfærd uafhængigt af kommunikationer til og fra den pågældende. Derved er de opsamlede informationer om celler ikke trafikdata, og kravet fører således til en utilsigtet og ganske omfattende registrering af brugerens adfærd. En sådan registrering er helt åbenbart ikke omfattet af logningsforpligtelsen, jf. f.eks. Justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 147 (L 35 - bilag 127). Det præciseres i svaret, at logning af oplysninger om hvilken sendemast en tændt mobiltelefon har forbindelse til, når den ikke anvendes til kommunikation, efter Justitsministeriets opfattelse ikke er en oplysning om teletrafik i

denne bestemmelses (dvs. § 786, stk. 4) forstand. Heraf følger, at det vil være direkte retsstridigt at registrere sådanne oplysninger, idet det i givet fald vil være en overtrædelse af udbudsbekendtgørelsens § 29, da henvisningen til retsplejeloven alene findes i § 28 om registrering af trafikdata, men derimod ikke i § 29 om registrering af lokaliseringsdata, der ikke samtidig er trafikdata.

Et andet eksempel findes i udkastets § 2, stk. 1, nr. 8, som bestemmer, at logningspligten også omfatter en pligt til registrering af oplysninger om identiteten på det benyttede kommunikationsudstyr.

Vejledningen til bekendtgørelsen nævner specifikt, at dette omfatter IMEI-numre for mobilterminaler og MAC-adresser for computere i forbindelse med opkobling til internettet. Disse unikke identiteter tildeles under produktionen af udstyret, men da identiteten kan ændres af senere brugere, er det vanskeligt at se formålet med denne del af logningskravet. Eksempelvis kan MAC-adresser på langt det meste udstyr forholdsvist enkelt ændres ved brug af en funktionalitet i operativsystemet. Visse typer systemer anvender endda dette aktivt i forbindelse med fordeling af forespørgsler mod enkelte enheder. IMEI-numre på mobilterminaler kan endvidere på visse typer mobilterminaler ændres ved brug af specialudstyr og software (som dog er frit tilgængeligt på internettet).

Ovennævnte eksempler viser, at de generisk beskrevne krav i bekendtgørelsen ikke i praksis er anvendelige inden for de i lovforslagets bemærkninger angivne præmisser. Trafikdata, som for nogle tjenester umiddelbart foreligger i en registrerbar form, vil for andre tjenester medføre ganske omfattende nye registreringer, der som illustreret ved førstnævnte eksempel tilmed i sig selv kan repræsentere et brud på de angivne præmisser. Eksemplet illustrerer også, at begrebet trafikdata må vurderes i forhold til den stadig mere udbredte lagdelte produktion af teleydelser, hvor alle informationer ikke er tilgængelige i et fælles system.

Der knytter sig på tilsvarende vis en betydelig usikkerhed til betydningen af flere af de ønskede data i forbindelse med mange andre konkrete tjenester. Eksempelvis er ændring af opkaldende og opkaldte identitet vanskelig at omsætte til praktiske begreber. I vejledningen anføres telekort som et eksempel og i afsnit 6.3.2 af vejledningen omtales muligheden for, at en lokalt udbudt tjeneste registrerer den egentlige slutbruger, hvis et opkald ud i

andre net ikke afspejler denne via et individuelt A-nummer. Tilsyneladende er formålet hermed, at registreringer i det offentlige net efterfølgende kan parres med registreringer af ændringer i identiteten.

Bag fremgangsmåden anes imidlertid en opfattelse af, at A- og B-numre mellem net forvaltes på en konsekvent og entydig måde. Dette er ikke nødvendigvis tilfældet. Mange kald mellem net indeholder ikke et A-nummer eller det angivne A-nummer afspejler ikke den kaldende slutbruger. Det bliver også mere og mere almindeligt, at kaldenummeret er et personligt nummer eller et servicenummer, som på dynamisk vis benyttes til valg af det endelige svarsted. Hvis servicenummeret forvaltes af et andet net end originerende eller terminerende net, vil mappingen for et aktuelt kald slet ikke blive registreret. Der er således flere eksempler på, at kaldende net ikke kan registrere opkaldte identitet og/eller ændringer heri. Tilsvarende kan opkaldte net ikke registrere kaldende identitet eller ændringer heri.

Specielt for ændring af identitet er der behov for en præcisering af omfanget i forhold til geografisk begrænsede tjenester, der skal foretage registrering fra 1. juli 2006. Efter ordlyden i vejledningen indebærer kravet, at eksempelvis hoteller, herbergs, internetcaféer, hot spot tjenester, private hospitaler (men kun offentlige hospitalers kommercielle udbud) mv. skal logge data for såvel afgående som ankommende trafik med ændringer af identiteter. I visse tilfælde vil brugen af enkeltstående betalingstelefoner ved hjælp af et identificerbart kort muligvis også skulle logges. Omfanget af disse pligter må nødvendigvis tydeliggøres, da fortolkningen af identitet ikke forekommer åbenbar ved disse anvendelser (er det f.eks. værelsesnummer, apparatnummer eller hotelgæst på et hotel?).

Registrering af identitetsoplysninger og ændringer af identitet vil i praksis afføde en række problemstillinger for de forskellige typer tjenester, og omfanget af registreringspligten må nødvendigvis konkretiseres af Justitsministeriet. Der er samtidigt et behov for at tydeliggøre pligternes virkning for forskellige typer udbud af teletjenester (hospitalstelefoner, hoteller, internetcaféer, betalingstelefoner). Kravet om præcision i virkningen af reglerne skyldes især, at data efter udbudsbekendtgørelsen skal slettes, hvis de ikke klart er omfattet af den foreslåede bekendtgørelse ("sort/hvid" afgrænsning).

3.6 Undtagelserne fra logningskravet

Efter forslaget undtages bestemte typer af udbydere fra logningspligten, når de har mindre end 100 kunder, og kravet om logning udskydes til 2006 og reduceres til ændringer af identitet, når der er tale om geografisk begrænsede tjenester med mindre end 400 kunder.

Eftersom lovforslaget i forhold til lovudkastet i sin tid blev ændret med henblik på, at alle udbydere skulle omfattes, står TI som tidligere nævnt uforstående over for de foreslåede generelle undtagelser.

Af offentlig omtale er det fremgået, at undtagelserne beror på, at registreringskravene skulle være særligt bebyrdende for mindre udbydere. Dette er imidlertid ikke blevet påvist over for TI.

Ifølge TI's informationer er de fleste udbud af begrænset omfang i praksis baseret på større udbyderes produktionsapparat for net og tjenester. Der er derfor næppe pga. af den begrænsede størrelse af et udbud i sig selv grundlag for en undtagelse. Hertil kommer, at en lokal udbyder nødvendigvis via samtrafik eller en speciel kundeegrænseflade må samarbejde med en eller flere andre udbydere mhp. afvikling af trafik. Det vil være naturligt, at registreringskrav ligesom f. eks. korrekt dirigering varetages gennem et aftaleforhold med disse udbydere på markedsvilkår. Kravet om korrekt dirigering er også potentielt ganske belastende for en mindre udbyder. Imidlertid har markedet og samhandelen mellem udbydere løst dette problem uden vanskelighed.

Efter TI's opfattelse er der ikke et sagligt grundlag for de foreslåede undtagelser, og det foreslås i stedet, at der skabes mulighed for en administrativt forvaltet tidsbegrænset undtagelse, når dokumentation for nødvendigheden heraf kan fremlægges for udbydere med mindre end 100 hhv. 400 kunder. Derved varetages også den vanskelige sondring mellem en enkeltstående mindre udbyder og en udbyder der opererer med mange mindre udbud. Alternativt gøres den generelle undtagelse kun gældende for trafik mellem den enkelte undtagne udbyders egne kunder.

3.7 I hvilken form skal trafikdata lagres?

Efter bekendtgørelsesudkastets § 8 skal oplysningerne videregives i et læsbart format. Betydningen heraf er uklar. Et mere fundamentalt spørgsmål er imidlertid evt. implicite krav til opbevaringsformen. Dette er ikke berørt i udkastet selv om

lovforslaget i bemærkningernes afsnit 3.1.2.3 angiver, at "der bør stilles krav til opbevaringsformatet (læsbarhed)".

TI skal understrege, at der er markant forskel på krav til et udleveringsformat og krav til et opbevaringsformat. Det vil være forbundet med meget store omkostninger at organisere trafikdata i den struktur, hvori politiet i givet fald ønsker data for enkelte brugere udleveret. Eksempelvis kan registreringer fra e-post systemer sandsynligvis principielt gennemføres via den af systemerne genererede hændelseslog. Men det vil være en dramatisk omfattende opgave at bearbejde disse data, kopiere dem og organisere dem efter den enkelte kundes kommunikationer og adgang til e-mail kontoen. Efter TI's opfattelse vil selve eksistensen af et sådant direkte anvendeligt samlet arkiv over borgeres adfærd være betænkelig, da bemærkningerne til loven ikke omtaler en sådan konsekvens. Det forhold, at de i bemærkningerne forudsatte krav til beskyttende foranstaltninger og sikring mod uautoriseret adgang ikke er udmøntet i forslaget, taler ligeledes for, at dette ikke er hensigten. I den forbindelse bemærkes også, at vejledningen omtaler muligheden for, at et konsulentfirma opbevarer de loggede data uden at formelle krav i den forbindelse omtales.

Endelig synes det at underbygge ovenstående vurdering, at ministeren i et svar til Retsudvalget (L 35 - bilag 123, spørgsmål 129) har oplyst, at man fra ministeriets side ikke forventer, at det vil være nødvendigt at stille nærmere krav til udbydernes løbende opbevaring af trafikdata. Dette svar fra ministeren viser i øvrigt også mere generelt, at en så omfattende logningspligt, som den man nu foreslår, ikke var forudsat ved behandlingen af lovforslaget.

I mange tilfælde vil efterforskningen først kunne uddrage de fulde og sammenhængende data for en kommunikation efter indhentning af trafikdata hos flere udbydere og/eller flere uafhængige registreringer hos den samme udbyder. Sammenfattende er det TI's vurdering, at kravet om læsbarhed ikke bør kunne udstrækkes til at omfatte en pligt for den enkelte udbyder eller udbyderne i forening til at korrelere registrerede trafikdataposter. Sammenkædningen af indsamlede oplysninger må i stedet forudsættes at skulle varetages af politiet i forbindelse med en konkret anmodning om udlevering af data fra involverede udbydere.

Justitsministeriet bør bekræfte, at den enkelte udbyder udelukkende er forpligtet til at opbevare trafikdata i et format,

som er tilpasset produktionsformen og mulighederne for at registrere trafikdata.

3.8 Krav til internetudbydere

På side 16 i vejledningen er anført, at en internetudbyder, der benytter ADSL, skal levere IP-adresse for bruger og for destination for hver enkelt kommunikation, der initieres af brugeren eller modtages af denne.

Rækkevidden af dette krav er vanskeligt at tolke. Internet beror som omtalt i afsnit 4 på en forbindelsesfri nettjeneste, og basisydelsen er transport af pakker, hvor modtager er anført i hver pakke. Internetudbyderen er således ikke involveret i applikationsniveauet bortset fra www-adressers omsætning til netadresser ved surfing, og internetudbyderen er heller ikke involveret i "opkald" i tilknytning til "kommunikation", som dette er defineret på side 8 i vejledningen.

I relation til den leverede transmissionsydelse via pakker kan formuleringen derfor give det indtryk, at internetudbyderen skal logge alle adresser i de for brugeren transporterede IP-datagrammer. Det er en ekstremt vanskelig opgave, som både er i strid med forarbejdet ved Brydenholtudvalgets betænkning og bemærkningerne til hjemmelsloven. Der henvises til afsnit 3.1.3.2 i lovforslagets omtale af krav til internetudbydere, hvor det direkte understreges, at der ikke skal foretages en kortlægning af kundernes aktiviteter, mens de anvender internettet.

Forarbejderne udelukker dermed også, at http-anvendelsen skal logges.

I lovbemærkningerne er ligeledes anført, at kravene til internetudbydere nøjere må overvejes i forbindelse med den nærmere regelfastsættelse på baggrund af den tekniske udvikling siden Brydenholtsudvalget afgav betænkning i 1999. Det angives i den forbindelse, at der muligvis ikke vil være behov for logning af sessionstype, som oprindeligt foreslået i ovennævnte betænkning. TI er enig i, at der hverken er behov for eller mulighed for at logge sessionstype.

Selv om det ikke fremgår klart af vejledningen, er der således i ingen tilfælde kommunikationer, som en internetudbyder skal logge, og logningspligten vedrører dermed alene omsætning mellem bruger og anvendt IP-adresse (ændring af identitet), som slet ikke nævnes i eksemplet. Dette er i overensstemmelse med

konklusionen i Telestyrelsens redegørelse, "Vurdering af de tekniske muligheder og de forbundne omkostninger for internetudbydere i Danmark for at kunne foretage en løbende registrering af deres brugeres adfærd på internettet - oktober 2000", til Forskningsministeriet.

Også eksemplet med dial-up adgang til internet efterlader en del tvivl om de foreslåede krav. Som også belyst i ovennævnte redegørelse er det yderst vanskeligt at skabe samstemmende oplysninger mellem en internetudbyder og udbyderen af adgang hertil via det almindelige telefonnet. Eksempelvis logger internetudbyderen sjældent A-nummer fra telefonnettet, og dette nummer må ikke udleveres til udbyderen, hvis brugeren har hemmeligt nummer. Omvendt har telefoniudbyderen ingen viden om det IP-nummer, som internetudbyderen tildeler kunden efter dennes opkobling via et fællesnummer i telefonnettet.

Realiteten er derfor i de fleste tilfælde, at hverken telefoniudbydere eller internetudbydere kan levere de sammenkædede data, som ønskes ifølge side 16 i vejledningen. TI har tidligere gjort opmærksom på dette problem, der bl. a. blev fremhævet ved et informationsmøde den 22. januar 2003, hvor TI justitsministeriets politikontor var indbudt.

Forslaget efterlader betydelig uklarhed med hensyn til logningspligtens omfang for internetudbydere, der anvender ADSL eller en anden form for fast adgang. Forslagets krav til udbydere i forbindelse med dial-up adgang til internet kan ikke opfyldes, idet de tidligere rejste problemer tilsyneladende slet ikke er søgt løst. Det bør præciseres, at forslaget ikke indebærer en forpligtelse for udbydere til at foretage en løbende registrering af kundernes adfærd ved anvendelse af internettet.

3.9 Tidsangivelse

I vejledningen kræves en nøjagtighed på 1 sekund for tidsregistreringer, selv om denne nøjagtighed hverken er omtalt i Brydesholtudvalgets betænkning, lovforslagets bemærkninger eller den foreslåede bekendtgørelse.

I telenet er der sjældent behov for en sådan præcision af den absolutte tid, da taksering beror på samtalers varighed, der måles meget nøjagtigt, eller volumen af overført datamængde. Derfor kan den absolutte tid i registrerende enheder ofte variere betydeligt fra sand tid. Ofte er tidsstemplet for en registrering i nettet slet ikke relateret til sand tid. Tidsangivelsen kan f. eks.

angive tidsperiode siden sidste opstart eller en anden hændelse i systemet. Associering til sand tid vil i sådanne tilfælde først ske i forbindelse med indsamling og central logning af de poster, der er dannet i nettet. Nævnte eksempel viser, at kravet om nøjagtighed af tidsstempler er i modstrid med produktionsforudsætningerne, og det vil derfor ikke kunne opfyldes på kortere sigt. Det vil samtidigt sætte betydelige begrænsninger for udformningen af effektive telenet i fremtiden.

Kravet om et sekunds nøjagtighed bør alene gælde tidsstempling af de i nettet opsamlede dataposter med trafikdata. Kravet bør i øvrigt fremgå af bekendtgørelsen.

3.10 Opbevaring i 1 år - sletningspligt?

Trafikdata, der ikke er omfattet af de foreslåede regler, skal anonymiseres eller slettes, hvis de ikke i henhold til udbudsbekendtgørelsens § 28 stk. 2 kan opbevares med henblik på debitering af en udbyder af offentlige teletjenester. Hvis det ikke drejer sig om en udbyder af offentlige teletjenester, kan trafikdata efter telereglerne opbevares frit, idet de generelle persondataretlige regler i så fald finder anvendelse.

Reglerne for udbydere af offentlige tjenesters opbevaring af trafikdata er således sort/hvide, idet pligten til at opbevare trafikdata i princippet erstattes af en pligt til at slette eller anonymisere data i samme sekund der er gået mere end 1 år siden logningen. Det er naturligvis i mange tilfælde umuligt at forvalte loggede data med en sådan præcision uden omlægning til nye og ganske kostbare opbevaringssystemer.

På tilsvarende måde vil det være ganske vanskeligt at ændre procedurerne, hver gang grænserne for undtagelserne (100 hhv. 400) passeres. Hvis det er vurderingen, at de undtagne områder efter § 3 stk. 1 nr. 1, § 3 stk. 1 nr. 3, § 3 stk. 2 nr. 1 og § 3 stk. 2 nr. 2 ikke kan være udbydere af offentlige telefonitjenester omfattet af § 28 i udbudsbekendtgørelsen, vil den deraf følgende fjernelse af brugernes beskyttelse mod opbevaring af og brug af trafikdata efter TI's opfattelse være urimelig og det kan være i strid med databeskyttelsesdirektivet (2002/58/EF).

Samspillet mellem de foreslåede regler og udbudsbekendtgørelsen / generelle persondataretlige regler må gøres mere smidig, så det bliver muligt i praksis at efterleve begge regelsæt.

3.11 Krav om opbevaring af oplysningerne i Danmark

Udkastet indeholder i § 4 en bestemmelse om, at de registrerede oplysninger skal opbevares i Danmark og at oplysninger, der registreres og opbevares i udlandet skal overføres til Danmark med intervaller på minimum 72 timer.

Bestemmelsen savner efter TI's opfattelse konkret begrundelse og vil, hvis den fastholdes, føre til uhensigtsmæssigheder og skævvridninger af konkurrenceforholdene i telesektoren. En række udbydere udnytter allerede i dag de stordriftsfordele, der ligger i at lade visse funktioner udføre centralt for hele Norden eller i Europa i ét af landene for således at nedbringe omkostninger og effektivisere driften. Et krav om, at data som på denne måde opbevares i udlandet, skal overføres og opbevares i Danmark, vil selvsagt påføre udbyderen ekstraomkostninger, og vil dermed blokere for denne udvikling/effektivisering af markedet.

Da formålet med reguleringen alene er at sikre, at oplysningerne er tilgængelige for politiet, når disse efterspørges, bør bestemmelsen i lyset af ovenstående efter TI's opfattelse ændres således, at det geografiske område for opbevaring af oplysningerne udvides til at omfatte hele EU og de nordiske lande. Der henvises i den forbindelse til, at udbydernes forpligtelser jo præciseres i udkastets § 6. Alternativt bør det geografiske opbevaringskrav helt udgå.

3.12 Logningspligtens omfang i forhold til nye markeder og tjenester

Bekendtgørelsesudkastet efterlader betydelig usikkerhed for så vidt angår logningspligten for nye markeder på teleområdet med helt nye typer af tjenester. Det er f.eks. uklart i hvilket omfang lokaliseringsdata skal foreligge for VoIP tjenester udbudt via internet eller internetadgang udbudt via hot spots. Dette kan sinke og/eller fordyre udviklingen af nye tjenester på det danske telemarked.

Reglerne bør udformes på en sådan måde, at enkle basiskrav er fuldt afklaret i bekendtgørelsen i forbindelse med helt nye ydelser, som ikke i øvrigt er beskrevet i bekendtgørelse med tilhørende vejledning.

3.13 Bistand til politiet

TI noterer sig, at udkastets § 6, stk. 1-3 indeholder en gengivelse af reglerne i retsplejelovens § 786, stk. 1-3, dog således at

målgruppen er indskrænket til kun at omfatte udbydere af telenet eller teletjenester.

Udkastets § 6, stk. 4 er derimod en ny bestemmelse, som bestemmer, at ydelse af bistand til politiet og efterkommelse af pålæg, skal ske snarest muligt og i overensstemmelse med politiets anvisninger.

TI finder det uheldigt, at man anvender formuleringer som "snarest muligt" og "i overensstemmelse med politiets anvisninger", henset til at der er tale om forpligtelser for udbyderne.

Efter TI's opfattelse bør der ske en central koordinering i regi af Justitsministeriet således, at der ikke i praksis kan opstå tvivl om, hvilke anvisninger, der er gældende. Med den nuværende formulering vil der kunne opstå tvivl, såfremt der eksempelvis modtages divergerende anvisninger fra de forskellige politikredse i landet.

4. Omfang af registrering og omgængelsesmuligheder

De foreslåede regler og den bagvedliggende balance mellem hensynene til privatlivets fred og politiets efterforskningsmuligheder må efter TI's opfattelse vurderes på baggrund af det reelle omfang af den foreslåede registrering, oplysningernes efterforskningsmæssige værdi og i den forbindelse risikoen mulighederne for, at kunder kan unddrage sig registrering og dermed svække effekten af de foreslåede regler.

Telefoni i fastnet

Der er formentlig i størrelsesorden 8 mia. opkald og opkaldsforsøg i fastnettets telefonitjenester pr. år. Dette vil med forslaget medføre, at der løbende opbevares ca. 16 mia. registreringer af opkald med trafikdata, eller ca. 3.000 pr. indbygger.

En stor del af disse registreringer vil imidlertid ikke indeholde et udpegende A-nummer, da virksomheder oftest angiver et fællesnummer som A-nummer. Opkald af denne art fra virksomheder, kommuner, institutioner mv. vil således isoleret set ikke være af større efterforskningsmæssig værdi, hvis politiet ikke samtidigt har adgang til virksomhedsinterne registreringer. Hvis der er adgang til sådanne oplysninger er den yderligere værdi af registreringerne i det offentlige net begrænset.

Ifølge Brydesholtudvalgets betænkning skulle registreringerne især benyttes i forbindelse med elektroniske spor for brug af internettet, hvor kunder på daværende tidspunkt overvejende brugte modem og telefonforbindelse til adgangen. Imidlertid vil det med de i dag kendte produktionsmetoder være særdeles vanskeligt at spore disse adgange med blot nogenlunde effektivitet gennem registreringer i telefoninettet. A-nummeret logges ikke af internetudbydere som forudsat i betænkningen, og det vil derfor være vanskeligt i alle tilfælde at benytte logningerne til at udpege den tilslutning til et offentligt telefonnet, som blev benyttet i forbindelse med et efterladt elektronisk spor på internettet. I praksis vil udpegningen langt mere effektivt ske gennem kundeidentiteten i internet og en screening af de sandsynlige forbrugssteder for den pågældende kunde. Hvis kunden med hensigt har sløret sin kundeidentitet i Internet er det sandsynligt, at kunden også vil benytte en adgangsvej via telefonitjenesten, som alligevel ikke kan efterspores med de loggede data.

Hertil kommer, at adgangen til internet via telefonitjenesten er aftagende i takt med udbredelsen af forskellige former for bredbåndsadgang. Det er derfor svært at underbygge det omfattende krav om logning ud fra de oprindelige begrundelser.

Almindelige telefoniopkald mellem brugere kan let sikres mod logning. Der kan anvendes udenlandske roamede mobiltelefoner. Men mest konsekvent kan logning omgås ved instant messaging eller en ren VoIP-tjeneste, hvor der ikke i forbindelse med en samtale er involveret en udbyder. Da brugen af sådanne kommunikationsformer i forvejen vinder stigende udbredelse, vil registreringerne af taletelefoni sandsynligvis være ganske værdiløse i forbindelse med professionelt tilrettelagt forbrydelser eller terrorvirksomhed.

Telefoni, SMS, MMS og GPRS i Mobilnet.

Der er ca. 2 mia. opkald og opkaldsforsøg fra mobiltelefoner i Danmark pr. år. Bekendtgørelsens krav afføder dermed et behov for mindst 4 mia. registreringer af opkaldsforsøg – eller ca. 800 registreringer pr. indbygger.

Det er vanskeligt at se den efterforskningsmæssige værdi af registreringer ud over de i dag registrerede trafikdata for afgående opkald, som evt. kan udbygges gennem en sikring af, at lokaliseringsdata opbevares i minimum 1 år.

Som tidligere omtalt vil registreringspligten ikke omfatte udenlandske telefoner, der er roamet til Danmark. I praksis vil samtaler ført i udlandet heller ikke kunne registreres ud over de gældende registreringer, der oftest ikke indeholder lokaliseringsdata. Det er dermed let at anvende mobiltelefoner mellem hvilke opkald ikke kan kræves registreret. Samtidigt vil den stigende brug af adgangen til almene datatjenester i mobilnet, herunder GPRS og 3G-tjenester, øge mulighederne for, at kunderne i både mobilnet og fastnet kan kommunikere indbyrdes via tale og data uden at der i mobilnettet eller i fastnettet sker en registrering af trafikdata for kommunikationen.

Det er derfor vanskeligt at se den efterforskningsmæssige værdi af de øgede registreringer af mobilopkald i relation til planlægning og udførelse af alvorlige forbrydelser.

Der vil formentlig snart blive afsendt over 6 mia. SMS pr. år fra mobiltelefoner i Danmark. Det giver efter forslaget anledning til 12 mia. registreringer eller ca. 2400 pr. indbygger.

Efter forslaget skal også SMS afsendt fra fastnettet registreres. Det kan ske ved den ligeledes foreslåede registrering af afsendte e-mails. Opmærksomheden henledes imidlertid på det forhold, at afsendende identitet ikke i almindelighed vil fremgå af trafikdata tilgængelige i modtagende mobilnet. Det gælder både e-mail adresse fra fastnettet og afsendernummer fra afsendende mobiltelefon. Dette skyldes, at denne information er en del af indholdsdata for den terminerede SMS.

Principielt kan funktionerne i et mobilnet og SMS-C adskilles og varetages af forskellige organisationer. Dette er f.eks. ofte tilfældet for gensælgere. I sådanne tilfælde vil originerende mobilnet ikke kunne logge det nummer, som en SMS sendes til, da denne information er en del af indholdsdata og den endelige modtager af SMS er alene kendt af SMS-C.

Med udbredelsen af datatjenester i mobilnet er det eksempelvis via GPRS muligt at sende besked til en anden mobilbruger uden at dette kan registreres i de involverede mobilnet og fastnet. Disse muligheder for at omgå registrering af beskedudveksling vil øges med den forudsatte tjenestudvikling.

Som tidligere omtalt kan trafikdata for kommunikationer via GPRS og lignende tjenester med virtuelle forbindelser i de fleste tilfælde kun registreres i et begrænset omfang.

Internet og e-mail

Internettrafik er baseret på IP-protokollen, som er en såkaldt forbindelsesfri net tjeneste. Det betyder, at trafikdata for internettrafik ikke kan logges. En internetudbyder kan således alene logge sammenhænge mellem brugeridentiteter og de over for omverdenen anvendte afsenderadresser (IP inkl. evt. subnummer). Dette forhold er ikke tilstrækkelig klart belyst i vejledningen.

En evt. registrering af trafikdata i forbindelse med kommunikationer kan alene foretages af udbydere, der for bestemte anvendelser benytter Internet som adgang til udbud af internetbaserede tjenester.

Det er således udbydere af sådanne tjenester – og ikke internetudbyderen – der kan gøres til genstand for en logningspligt.

Udkastet indeholder en pligt til logning af e-mails og adgang til chattjenester.

For e-mails er den bagvedliggende målsætning, at modtagere og afsendere skal logges hos såvel afsender som modtager. Der findes ingen samlet oversigt over omfanget af e-mails i Danmark. IDC har forudsagt, at der på verdensplan vil blive sendt 60 mia. mails pr. dag i 2006. Ud fra dette vil et forsigtigt skøn være, at der vil blive sendt ca. 100 mill. mails pr. dag i Danmark inklusive SMS, instant messaging beskeder mv.

Ønsket om registrering kan således principielt omfatte op mod 30 mia. udvekslinger og dermed 60 mia. registreringer, eller 12.000 pr. indbygger.

Imidlertid afvikles e-mail overvejende via postservere i virksomheder, institutioner, kollegier, læreranstalter mv. Post besørget af disse postservere skal efter forslaget ikke registreres.

Hertil kommer, at mails afviklet via instant messaging og webmail som tidligere omtalt ikke i praksis kan underkastes en registreringspligt. Det er dermed en ganske begrænset mængde e-mails, der vil blive registreret. Formentlig er der tale om langt mindre end 5 mia. registreringer pr. år og dermed mindre end 10 % af det tidligere nævnte totale antal.

Via webmail og forskellige former for instant messaging er det muligt for enhver internetbruger at skabe en mail-funktion, der ikke er underkastet registrering.

Den efterforskningsmæssige værdi af registreringerne må derved med omtalte "huller" og omgåelsesmuligheder være stærkt begrænset. Hertil kommer, at det vil være vanskeligt at opbevare de ønskede oplysninger i en anvendelig form, jf. tidligere bemærkninger herom. Forslaget om logning af e-mails er dermed yderst problematisk.

Sammenfattende bemærkes, at det efter TI's opfattelse ikke tilføjer væsentlig efterforskningsmæssig værdi at udbygge logningspligten ud over de registreringer af trafikdata, der allerede i dag opbevares af regningshensyn.

Det bør meget nøje overvejes, om de økonomiske omkostninger ved gennemførelsen af forslaget i sin nuværende form står mål med det forventede udbytte for politiet, henset til de mange nævnte muligheder for at unddrage sig logning.

5. Sammenhæng med internationale krav

Direktiv 2002/58/EF indeholder mulighed for, at trafikdata i henhold til nationale retsfor skrifter kan kræves opbevaret i en periode under de i artikel 15 stk. 1 angivne præmisser.

Flere medlemslande har taget skridt til gennemførelse af sådanne ordninger. I UK er der lovgivet med henblik på en frivillig branchekodeks for opbevaring af trafikdata. Ifølge TI's oplysninger er der ligeledes gennemført bestemmelser om pligt mæssig logning af trafikdata i Frankrig, Irland og Belgien. Ingen af de nævnte lande har imidlertid i praksis udmøntet krav om logning af trafikdata, der ikke som udgangspunkt allerede registreres af udbyderne. Kravene er således i praksis alene krav om at undlade at slette allerede eksisterende data.

Dette afspejler både vanskeligheden ved opgaven og behovet for en fælles international praksis, hvis bestemte trafikdata, der ikke ud fra udbyderens egne behov logges, skal kræves registreret. Kun gennem en samordnet metode kan sådanne krav om registreringer gøres bare nogenlunde effektive, og kun en harmonisering af kravene kan sikre, at leverandørerne af teleudstyr indarbejder kravene i specifikationerne for fremtidigt udstyr.

TI skal bl. a. henvise til fælles udtalelse af 4. juni 2003 fra ICC, UNICE, EICTA og INTUG, hvor ovennævnte vurderinger er uddybet.

På sit møde den 26. marts 2004 vedtog EU's stats- og regeringschefer en accelereret plan for bekæmpelse af terrorisme på baggrund af bl. a. terrorhandlingerne i Madrid.

I deklARATIONEN anmodes Rådet om at udarbejde forslag til regler om opbevaring af trafikdata for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationstjenester. Opgaven gives særlig prioritet i forhold til andre foreslåede opgaver, og forslag til fælles regler skal på denne baggrund foreligge til gennemførelse i juni 2005.

Der er dermed stor sandsynlighed for, at der samtidig med gennemførelsen af de særlige danske regler vil foreligge et fælles regelsæt, som i forhold til det foreliggende danske forslag vil afvige betydeligt med hensyn til grundprincipper og udmøntningen i praktiske krav. Det må f. eks. anses for helt usandsynligt, at logning af ankommende kald og de særlige danske undtagelser vil blive en del af fælleseuropæiske regler.

De fælleseuropæiske regler vil danne basis for produktudviklingen i europæisk teleindustri, og Danmark vil derfor både med hensyn til effektivitet i brugen af trafikdata og mulighederne for udvikling af nye tjenester blive handicappet, hvis afvigende danske regler gennemføres og opretholdes.

Annonceringen af fælles regler burde derfor medføre et standstill for udmøntningen af nationale regler på området helt i overensstemmelse med tidligere anvendte fremgangsmåder i forbindelse med harmonisering.

6 TI's forslag til udmøntning

Som belyst i dette høringssvar er det ikke muligt at efterleve de i bekendtgørelsesudkastet anførte regler, der tilmed på mange områder er uklare som implementeringsgrundlag.

Samtidigt forekommer den praktiske værdi af reglerne helt ude af sammenhæng med den betydelige omkostning, som det både på kort og længere sigt kan påføre udbydere af teletjenester i Danmark. Der er endog en klar risiko for, at en dansk enegang på området både giver mindre effektive efterforskningsmuligheder og en fordyrelse af

tjenesteproduktionen i forhold til en fremgangsmåde, der i principper og detaljer følger et kommende fælleseuropæisk oplæg. I den forbindelse bemærkes, at ingen andre lande i EU TI bekendt har udmøntet regler om logning af trafikdata på forpligtende måde.

Endelig rejser udkastet en række grundlæggende juridiske problemer, som efter TI's opfattelse betyder, at det ikke under nogen omstændigheder bør træde i kraft i sin nuværende form. Især det forhold, at visse elementer i logningspligten alene er beskrevet i den tilhørende vejledning, giver anledning til stærk bekymring.

TI foreslår på denne baggrund en stand-still, hvor bekendtgørelsen i første omgang alene kræver en opbevarelse af de trafikdata, som allerede registreres. Til gengæld vil bekendtgørelsen kunne træde i kraft den 1. januar 2005, forudsat den nødvendige afklaring i relation til denne fremgangsmåde kan opnås snarest. For data, som ikke er trafikdata og som ikke efter en nøjere analyse kan anses omfattet af terrorlovpakken, bør bekendtgørelsen alene sætte en ramme for en frivillig mulighed for opbevaring af data svarende til code of practice i UK, da der ikke for nærværende hjemmel til at forpligte udbydere til at opbevare disse data ud over den periode, der tilsiges af forretningsmæssige hensyn. Bekendtgørelsen vil imidlertid inden for den givne ramme lovliggøre udbyderes opbevaring af disse data. Også ved indførelse af en mere begrænset logningsforpligtelse forudsætter ikrafttrædelse under alle omstændigheder, at der foreligger en klar og entydning beskrivelse af hvilke data, som skal opbevares.

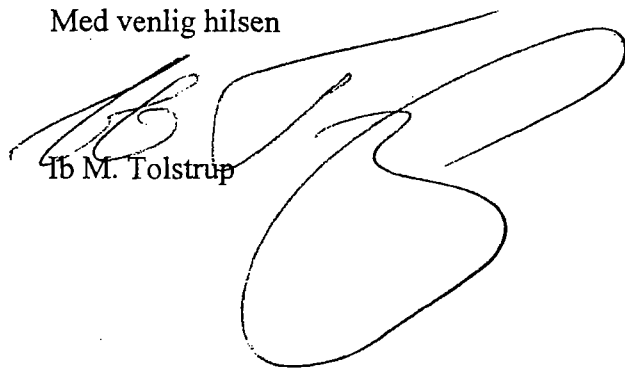
Forslaget svarer for trafikdatas vedkommende til en forpligtende udgave af den nugældende frivillige code of practice i UK. Efter TI's opfattelse er denne udmøntning helt på linie med flertallets forslag i Brydensholtudvalgets betænkning og lovforslagets bemærkninger. For de data, der ikke er trafikdata, må opbevaringen som omtalt gøres frivillig indtil en lovrevision er gennemført i folketingssamlingen 2005-06, hvilket er forudset i gældende lovs § 8.

TI foreslår endvidere som nævnt under pkt. 2.4, at der iværksættes et udredningsarbejde mellem involverede myndigheder og teleindustrien med henblik på eventuelle videre tiltag og som grundlag for den danske indsats i forbindelse med forberedelsen af forslag til fælleseuropæiske regler på området.

Brydesholtudvalgets betænkning, som for nærværende er eneste offentliggjorte grundlag for de foreslåede krav, og det foreliggende forslag til udmøntning viser med al tydelighed, at der er behov for et udredningsarbejde, hvor den udførende sektor også selv er repræsenteret. Dette vil samtidig opfylde det i lovbemærkningerne nævnte krav om, at branchen ville blive inddraget i forbindelse med udformningen af reglerne.

Med ovennævnte fremgangsmåde kan der samtidig skabes et bredere kvalitativt grundlag for den genovervejelse af logningspligten, der i henhold til § 8 i terrorlovpakken skal gennemføres i folketingsåret 2005-06 som baggrund for Justitsministerens forslag om ændret formulering af § 786 stk. 4.

Med venlig hilsen

Ib M. Tolstrup

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.

14 MAJ 2004

13. maj 2004

Høring vedr. udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbydernes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik m.v.

Danske Mediers Forum har med tak modtaget Justitsministeriets udkast til "bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbydernes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden" til udtalelse.

Formålet med bekendtgørelsen er at sikre, at oplysninger om teletrafik i nødvendigt omfang vil være tilgængelige til brug for efterforskning og retsforfølgning af alvorlige straffesager, hvor indgreb i meddelelshemmeligheden kan komme på tale, herunder som led i indsatsen mod international terrorisme. Bekendtgørelsen stiller i den forbindelse en række krav til registrering og opbevaring af oplysninger om brugere af teletjenester.

Danske Mediers Forum kan indledningsvis tilslutte sig, at der i kølvandet på de seneste års terrorhandlinger kan være behov for at tage nogle forholdsregler mod terrorisme med henblik på at fremme efterforskningsmuligheder og forebyggelse. Disse forholdsregler skal dog afspejle en balanceret afvejning mellem hensynet til efterforskning af forbrydelser og den fornødne beskyttelse af privatlivets fred. Reglerne må endvidere udvikles i takt med ændringer i trusselbilledet og fremkomsten af nye kommunikationsformer, og må ikke - utilsigtet eller ej - begrænse mediernes muligheder for at varetage deres samfundsopgave.

Danske Mediers Forum skal derfor modsætte sig de stærkt problematiske aspekter i bekendtgørelsen som - uanset formålet med reglerne - må anses som uforholdsmæssigt vidtgående, og som vil udøve en væsentlig indflydelse på danske mediers vilkår for at udøve deres virksomhed. Sammenslutningen har særligt hæftet sig ved følgende:

- Omfanget af logningsforpligtelsen
- Manglende inddragelse af kildebeskyttelsesreglerne
- Risikoen for økonomiske konsekvenser
- At regelsættet er let at omgå

Akt.nr. 78

Omfanget af logningsforpligtelsen

Justitsministeriet 2002 NR. 945 - 0922
Politikontoret

Det fremgår af udkastet til bekendtgørelsen, at den fremtidige logningsforpligtelse ikke alene vil pålægge teleudbydere en pligt til at undlade at slette eksisterende trafikdata i et år, men tillige vil indføre en pligt til at registrere og opbevare trafikdata udover hvad der i dag registreres til brug for teleudbydernes

kundedebitering. Der er således reelt tale om en overvågningspligt i og med at teleudbydere forpligtes til – på politiets vegne – at registrere det elektroniske spor, som en bruger efterlader sig. Denne overvågningspligt er endnu mere vidtgående i relation til mobiltelefoner, hvor udbydere forpligtes til at registrere og opbevare lokaliseringsdata, dvs. oplysninger om brugerens geografiske position under det pågældende opkald.

Danske Mediers Forum skal på det skarpeste tage afstand fra forslaget om at indføre en så vidtgående logningsforpligtelse, der for mediernes vedkommende i yderste konsekvens vil betyde, at politiet vil kunne afdække journalistens færden i marken, herunder hans eventuelle kontakt med anonyme kilder.

Af retssikkerhedsmæssige årsager og med henvisning til at der hersker en del uklarhed i relation til omfanget af den påbudte logningsforpligtelse samt til hvem der reelt er omfattet af logningsforpligtelsen, finder Danske Mediers Forum i øvrigt, at den nærmere præcisering af logningsforpligtelsen, herunder de specifikke datakrav, bør fremgå af selve lovteksten og ikke blot fastsættes administrativt i bekendtgørelse og/eller vejledning.

Manglende inddragelse af kildebeskyttelsesreglen

I forbindelse med vedtagelsen af terrorpakken blev der fra flere sider – herunder fra medierne – gjort opmærksom på de oplagte problemer, som den påbudte logningsforpligtelse udgør for kildebeskyttelsen.

At medierne kan beskytte deres kilder er af afgørende betydning for offentligheden og derved demokratiet. For at den nødvendige information om sager af samfundsmæssig betydning kan tilgå offentligheden, er det bl.a. vigtigt at der er mulighed for, at en person kan optræde anonymt i medierne, og at medierne har mulighed for at beskytte denne. I modsat fald er der en risiko for at væsentlig information ikke kommer til offentlighedens kendskab, og at kilderne tørrer ud. Det er derfor Sammenslutningens principielle opfattelse, at registrering og opbevaring af trafikdata til og fra medierne bør undtages bekendtgørelsen, da dette ellers kan få alvorlige konsekvenser for pressefriheden.

Danske Mediers Forum finder det i øvrigt betænkeligt, at hverken bekendtgørelsen eller vejledningen inddrager kildebeskyttelsesreglerne, idet teleoplysninger (trafikdata) netop er egnet til at fastslå identiteten af den person/kilde, som journalisten har talt med, og som journalisten, der er tilknyttet et massemedie omfattet af medieansvarsloven ifølge retsplejelovens § 172 (som udgangspunkt) ikke er forpligtet til at afgive vidneforklaring om.

Sammenslutningen skal i den forbindelse understrege, at det i de konkrete tilfælde, hvor politiet ønsker oplysninger om kommunikation mellem et medie og dens kontakter, er imperativt, at mediet får lejlighed til at udtale sig, og at det sikres, at de meget væsentlige kildebeskyttelsesregler inddrages i rettens overvejelser om, hvorvidt indgreb i meddelelshemmeligheden kan ske. Danske Mediers Forum skal i den forbindelse stærkt anbefale, at der i retsplejelovens kapitel 71 indføres en direkte henvisning til hensynet til kildebeskyttelse. Sammenslutningen er i den forbindelse opmærksom på, at den manglende henvisning muligvis skyldes betingelsen i rpl § 781, stk. 1, nr. 3, men finder det afgørende, at hensynet til kildebeskyttelsen – i lighed med bestemmelserne om beslaglæggelse og edition – fremhæves

Risiko for økonomiske konsekvenser

Danske Mediers Forum finder det problematisk, at bekendtgørelsen foruden traditionel televirksomhed også eksplicit omfatter chat-tjenester. Bekendtgørelsen får dermed direkte virkning for medievirksomheder, der gør brug af chatteknologien som en del af deres redaktionelle koncept. Visse internetprogramformer, der sigter til øget inddragelse af brugerne, får qua logningskravet pålagt øgede produktionsomkostninger.

Dette ses som særligt problematisk i og med at chat-tjenester efter almindeligt anerkendte definitioner i telelovgivningen ikke er teletjenester. Dette rejser endvidere spørgsmålet om andre internetbaserede ydelser også kan omfattes uden lovændring – for eksempel telefoni over internettet (VoIP), instant messaging, debatfora samt publicering af indhold på hjemmesider.

En sådan udvidelse af de aktiviteter, som reguleringen omhandler, vil imidlertid i endnu større omfang påvirke vilkårene for produktion og tilvejebringelse af indhold på internettet.

Regelsættet er let at omgå

Bekendtgørelsen opererer med en række undtagelsessituationer, som bekendtgørelsen ikke finder anvendelse på. Både undtagelser i forhold til hvilke udbydere, der er omfattet af regelsættet og undtagelser i forhold til hvilke typer af aktiviteter, der er omfattet. For eksempel er chat-tjenester på nettet eksplicit omfattet, mens instant messaging ikke er det.

Under henvisning til undtagelserne og til det forhold, at man ved en bevidst brug af andre kommunikationsmidler/aktiviteter vil kunne undgå registrering og derved omgå regelsættet, må effekten af de foreslåede regler stærkt betvivles.

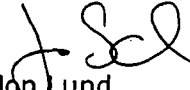
Behov for udredningsarbejde

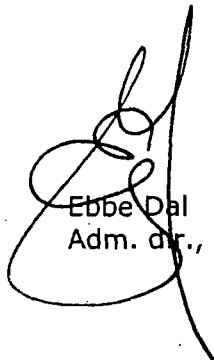
Danske Mediers Forum er bekendt med, at Telekommunikationsindustrien i Danmark har fremsat et forslag, hvormed der indføres en "stand-still", hvor bekendtgørelsen i første omfang alene kræver en opbevarelse af de trafikdata, som allerede registreres. Telekommunikationsindustrien foreslår samtidig, at der iværksættes et udredningsarbejde mellem de relevante myndigheder og de brancher, der berøres af de foreslåede regler.

Idet ikke kun telekommunikationsindustrien, men også mediebranchen er stærkt berørt af den foreliggende bekendtgørelsestekst, tilslutter Danske Mediers Forum sig Telekommunikationsindustriens ovennævnte forslag. Sammenslutningen deltager meget gerne i udredningsarbejdet.

Danske Mediers Forum står naturligvis til rådighed med uddybning af disse synspunkter. Henvendelse herom kan rettes til underskriverne af nærværende henvendelse eller til konsulent, cand. jur. Christina Moshøj, tlf. 33 97 40 00 eller e-mail cm@danskedagblade.dk.

Med venlig hilsen
Danske Mediers Forum

Jon Lund
Direktør, FDIM

Ebbe Dal
Adm. dir., DDF

Jmt. modt.
17 MAJ 2004

Justitsministeriet
Att.: Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

14. maj 2004
san

Deres sagsnr.:
2002-945-0922

Bekendtgørelse og vejledning om telenet- og tjenesteudbydere registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktisk bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden

Justitsministeriet har med brev af 24. marts 2004 anmodet om en udtalelse om ovennævnte udkast til bekendtgørelse og vejledning.

Indledningsvis bemærkes, at vi fra ITEK/Dansk Industris (DI) side er fuldt opmærksomme på, at bekæmpelse af terrorisme kan nødvendiggøre en række særlige tiltag. Det principielle sigte med den foreslåede regulering er vi derfor ikke afvisende overfor.

Efter vores opfattelse opnår man imidlertid den mest effektive indsats i bekæmpelse af terrorisme gennem etablering af et tæt og konstruktivt samarbejde mellem de relevante myndigheder og industrien og ikke gennem restriktive lovreguleringer. Samtidig bør de danske initiativer nøje koordineres med de øvrige EU lande.

Hvis der skal reguleres, anser vi det derfor for væsentligt,

- at tiltagene i praksis sikrer opfyldelse af formålet med reguleringen,
- at reguleringen er specifik, teknisk gennemførlig og i øvrigt harmoniserer med anden lovgivning på (tele)området,
- at reguleringen harmoniserer med den internationale udvikling på området, herunder i særdeleshed inden for EU,
- at reguleringen skaber lige vilkår for alle udbydere (både private og offentlige),
- at reguleringen er transparent, ikke-diskriminerende og proportional, herunder at den ikke lægger unødige økonomiske byrder på udbyderne (og dermed i sidste ende forbrugerne),
- at reguleringen respekterer gældende regler vedr. registrering af persondata og ikke skaber unødigt usikkerhed om omfanget af registrering mm. samt

Akt.nr. 77.

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922

- at reguleringen ikke kan omgås.

Efter at have gennemlæst det modtagne materiale er det vores vurdering, at det foreliggende udkast *ikke* imødekommer ovennævnte krav.

Fra vor side har vi allerede meget tidligt i høringsperioden kontaktet ministeriet med henblik på at få en nærmere drøftelse omkring disse forhold. Dette er imidlertid ikke blevet imødekommet. Tværtimod har vi oplevet, at ministeriet har været afvisende overfor en dialog. Vi er endvidere bekendt med, at der fra mange andres side er udtrykt tilsvarende betænkeligheder og ligeledes fremsat ønsker om, at få lejlighed til at drøfte det foreslåede regelsæt - ligeledes uden held.

En sådan holdning fra ministeriets side anser vi for dybt beklagelig - ikke mindst fordi dialog mellem myndigheder og erhvervsliv i alle mulige andre sammenhænge anses for en både effektiv og hensigtsmæssig måde at samarbejde på. Vi skal på den baggrund indtrængende opfordre til, at Justitsministeriet snarest muligt efter høringsfristens udløb indkalder til et møde om sagen.

Fra ITEK/DI's side er vi bekendt med, at ministeriet fra Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) modtager et høringssvar, som i detaljer kommenterer en række af de juridiske, praktiske og tekniske problemer, som en implementering af de foreslåede regler vil have. Det skal bemærkes, at ITEK/DI kan fuldt ud tilslutte sig de bemærkninger, som er fremsat fra TI i sagen.

På baggrund af ovenstående og i forventning om, at en dialog fremover vil være mulig, vil vi følgelig i nærværende høringssvar begrænse vores kommentering til en række hovedpunkter:

Hjemmel

Den foreslåede regulering er meget omfattende. Det er vores vurdering, at reguleringen går videre end det der var tilsigtet i forbindelse med den lovændring, som ligger til grund for bekendtgørelsen. Hertil kommer, at en lang række væsentlige forhold i relation til reguleringen - herunder det reelle omfang og udbydernes pligter - kun er beskrevet i vejledningen. Henset til meget betydelige byrder der på føres udbyderne og ikke mindst den omfattende registrering af data, der reelt indføres med den foreslåede regulering, synes det oplagt og naturligt i et retssamfund at beskrive disse forhold direkte i selve bekendtgørelsen.

Definitionerne

Definitionerne i bekendtgørelserne er ikke tilstrækkeligt klare. De bør i videst muligt omfang harmonere med de definitioner, som er inkluderet i den gældende regulering på teleområdet.

Det bør nøje vurderes, om en afgrænsning, der vil inkludere alle former for chattjenester er hensigtsmæssig, jf. at stort set alle internetsider i dag giver mulighed for online og samtidig udveksling af meddelelser.

Registrerings- og opbevaringspligten

Fra ITEK/DI's side finder vi det ikke godtgjort, at den meget omfattende registreringspligt, der foreslås pålagt udbyderne, har tilstrækkelig lov-hjemmel. Fra vores side kan vi derfor tilslutte os de betænkeligheder, som er fremført omkring denne problemstilling i Telekommunikationsindustrisens høringssvar, herunder i særdeleshed behovet for at få udmøntet reglerne i selve bekendtgørelsen frem for en vejledning.

Vi anser det endvidere ikke for godtgjort, at den foreslåede registreringspligt står i rimeligt forhold til de oprindelige intentioner omkring bekendtgørelsen.

Umiddelbart vil vi foreslå, at registreringspligten begrænses til de oplysninger, som udbyderne allerede i dag registrerer.

Som anført indledningsvis anser vi det for væsentligt, at danske regler koordineres med tilsvarende regler i andre EU-lande. Frem for at fastsætte nationale særregler på dette område bør kravene - kommunikationsområdet internationale perspektiv taget i betragtning - søges harmoniseret på europæisk plan. Der henvises i den forbindelse til Det Europæiske Råds erklæring om bekæmpelse af terrorisme fra 25. marts 2004 hvoraf fremgår, at Rådet er blevet pålagt at komme med forslag til opstilling af regler for tjenesteudbyderes lagring af kommunikationsdata. En harmonisering af reglerne på området er således undervejs ligesom der må forventes en nærmere analyse af problemstillingerne. Danske regler bør afvente denne udvikling.

Yderligere vil vi påpege, at det forhold at bekendtgørelsen helt eller delvist undtager bl.a. offentlige myndigheder eller institutioner samt en række foreninger for registrerings/opbevaringskravene reelt medvirker til at udhule hele bekendtgørelsens formål. Desuden må vi påpege, at alle, der har bevidst intension om at anonymisere deres færden på og kommunikation via internettet, let kan gøre dette ved at anvende proxy-servere og anonymiseringstjenester, som er frit tilgængelige på internettet. Dermed

bliver den omfattende registreringspligt, som foreslås pålagt bestemte udbydere, reelt absurd.

Begrundelsen for at tage undtagelsesbestemmelsen i art. 15 i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor i anvendelse synes dermed ikke at være opfyldt, i det reglerne reelt diskriminerer mellem forskellige interessenter på området, jf. den differentierede registreringspligt. Man kan derfor rejse det spørgsmål, om der - også set i forhold til EU-reglerne - er den fornødne hjemmel til at pålægge visse udbydere den udvidede registreringspligt og dermed at fravige den beskyttelse af data, som overordnede er det nævnte direktivs hovedformål.

Endelig indeholder afsnittet om registrerings- og opbevaringspligt krav om, at udbydere, der driver virksomhed i Danmark, skal opbevare de ønskede oplysninger i Danmark. Det afgørende må være at de pågældende oplysninger - i givet fald - kan fremskaffes inden for rimelig tid, ikke hvor de fysisk opbevares. Bestemmelsen om at oplysninger skal opbevares i Danmark bør derfor helt udelades/ erstattes med en bestemmelse om at de skal kunne stilles til rådighed inden for en bestemt tidsperiode.

Videregivelse af oplysninger og praktisk bistand til politiet

Det er ITEK/DI's vurdering, at udbyderne på det danske marked generelt har et fornuftigt og konstruktivt samarbejde med politiet på området.

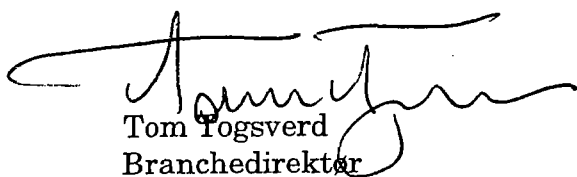
Kravet om etablering af et døgnbetjent kontaktpunkt synes - ikke mindst set i forhold til undtagelsesbestemmelserne jf. ovenfor - urimeligt byrdefuldt ikke mindst for mindre udbydere. Henset til den i forvejen meget skrappe konkurrencesituation der eksisterer på det danske marked kan et sådant krav gøre situationen vanskeligere ikke mindst for mindre udbydere på markedet (- uanset at der åbnes mulighed for en "udlicitering" på området).

Samlet set er det ITEK/DI's vurdering, at det foreliggende bekendtgørelsesudkast med tilhørende vejledning ikke er af tilstrækkelig høj kvalitet samtidig med at det afslører et utilstrækkeligt kendskab til, hvordan det elektroniske kommunikationsmarked reelt fungerer.

ITEK/DI skal derfor opfordre til, at Justitsministeriet snarest muligt indkalder alle berørte interessenter til drøftelser omkring forholdene. At udstede bekendtgørelsen med det nuværende indhold vil være helt urimeligt, i værste fald være nytteløst i forhold til terrorbekæmpelse samtidig med

at det risikerer at skabe en unødigt mistillid og angst vedr. databeskyttelse
m.m.

Med venlig hilsen

Tom Togsverd
Branchedirektør

Jmt. Mdt.
17 MAJ 2004

København, 15. maj 2004

Att. Civil- og Politiafdelingen, Politikontoret
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K**Vedr. høring over Justitsministeriets udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbydere registrere og opbevaring af oplysninger om teletrafik m.v. i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden**

IT-Brancheforeningen (ITB) har med brev af 24. marts 2004 modtaget ovennævnte udkast til høring.

Udkastene giver fra brancheforeningens side anledning til en række principielle bemærkninger og betænkeligheder vedrørende såvel hjemmelsgrundlag som reguleringsomfang, herunder vedrørende forsvarligheden af at pålægge en så bred og forskelligartet kreds af selskaber pligt til løbende at registrere og opbevare en række stærkt følsomme nye former for data, som disse virksomheder ellers ikke ville have registreret eller opbevaret.

Samtidig er der i branchen en voksende bekymring over, at den valgte implementering af terrorlovgivningen kan få fatale konsekvenser for digitaliseringen af det danske samfund. Der skal efter branchens opfattelse være en fornuftig balance mellem initiativer og regler, der muliggør bekæmpelse af terrorisme (ie. efterforskning af alvorlig kriminalitet) og fremme af et digitaliseret, moderne og dermed konkurrencedygtigt videnssamfund. Vi mener ikke, at balancen er tilstede i det fremlagte forslag.

Især vil mindre udbydere opleve så massive ekstraomkostninger, at det kraftigt vil påvirke deres forretningsgrundlag og overlevelsesmuligheder, til skade navnlig for navnlig de mange mindre kunder, disse udbydere har rundt omkring i landet.

Hertil kommer, at det faktum, at der er tale om en rent dansk regulering, kombineret med reguleringens tilsyneladende meget vidtgående omfang, må forventes at få en række IT- og erhvervspolitisk set uheldige konsekvenser for, i hvilket omfang de omhandlede aktiviteter fremover afvikles i eller via Danmark, henholdsvis i andre lande, til skade for danske virksomheders konkurrenceevne og til skade for det danske beskatningsgrundlag for så vidt angår internationale virksomheder.

Ligeledes forekommer en række forhold uklart og ufuldstændigt behandlet og beskrevet. ITB skal derfor indledningsvis beklage, at det ikke har været muligt allerede i høringsperioden at få afholdt et møde om udkastenes indhold, og forståelsen af disse. Dette forekommer så meget desto mere beklageligt, fordi det af lovbemærkningerne til

Akt.nr. 76.

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922
Politikontoret

de pågældende hjemmelsbestemmelser eksplicit fremgår, at reguleringen vil blive gennemført efter dialog med branchen.

Endelig vil ITB gerne allerede indledningsvis gøre opmærksom på, at reguleringen - trods det omfattende omfang og de store økonomiske konsekvenser - på ingen måde vil hindre personer med krinelle hensigter og et mindstemål af viden om IT og telekommunikation i at vælge kommunikationsløsninger, der gør at oplysninger om deres kommunikation ikke logges.

Ikke-hjemlet regulering

For det første er ITB uforstående overfor den meget brede kreds af aktiviteter, selskaber, organisationer m.v., som Justitsministeriet tilsyneladende anser for omfattet af begrebet "telenet eller teletjenester", henholdsvis begrebet "udbydere af telenet eller teletjenester", og dermed af reguleringen.

ITB lægger i den forbindelse til grund, at de i hjemmelsbestemmelsen (retsplejelovens § 786) anvendte begreber "udbydere af telenet eller teletjenester", henholdsvis "telenet" og "teletjenester", indholdsmæssigt er identiske med de i telelovgivningen anvendte tilsvarende begreber. Dette må gælde uanset, at de pågældende begreber efterfølgende i telelovgivningen terminologisk er ændret til at hedde "udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester", henholdsvis "kommunikationsnet eller -tjenester", jf. lovbemærkningerne til den pågældende ændring af telelovgivningen, hvori de nuværende begreber er indført, og hvoraf det eksplicit fremgår, at de nye og de gamle begreber er identiske.

M.h.t. udbydere stemmer dette overens med, at lovbemærkningerne til § 786 konsekvent omtaler de pågældende som "teleselskaber og internetudbydere".

Af bemærkningerne til de pågældende bestemmelser i telelovgivningen fremgår endvidere, at udbydere er virksomheder, der sælger/tilrådighedsstiller telenet eller teletjenester enten til "en ikke på forhånd afgrænset kreds af slutbrugere", eller til en afgrænset kreds. Det afgørende er med andre ord, om den pågældende på kommercielt grundlag leverer telenet eller teletjenester til flere kunder.. Det fremgår samtidig, at ejere af elektroniske kommunikationsnet, der ikke tilrådighedsstiller disse på kommercielt grundlag, men alene anvender dem til eget brug ikke kan anses for udbydere af telenet eller teletjenester (men i stedet anses for slutbrugere/ejere).

M.h.t. begreberne "telenet eller teletjenester", gengiver bekendtgørelsesudkastet den i telereguleringen anvendte definition heraf, idet man dog udvider begrebet teletjenester til også at omfatte de såkaldte "chat-tjenester".

Også her er det ITB's opfattelse, at Justitsministeriet forsøger at indrage tjenester, der ikke er omfattet af hjemlen i § 786, under bekendtgørelsen. Af telelovgivningen (såvel lovtekst som bemærkninger), fremgår således eksplicit, at indholds- og informationstjenester, som f.eks. de omhandlede chat-tjenester, er noget andet end telenet eller teletjenester.

Af samme grund nævner bestemmelsen (§ 2 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet), der afgrænser hvilke parter, der er omfattet af telelovgivningen, eksplicit både *ejere* af elektroniske kommunikationsnet, og udbydere af *indholds- og informationstjenester*, som parter der kan være omfattet af dele af lovens bestemmelser. Justitsministeriets hjemmelsbestemmelse i retsplejelovens § 786

omfatter imidlertid i modsætning til den tilsvarende bestemmelse i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet alene "udbydere af telenet eller teletjenester".

Chat-tjenester

Det er på baggrund af det ovenfor anførte ITB's opfattelse, at der ikke er hjemmel til i bekendtgørelsen at fastsætte regler for chat-tjenester (bek. § 1, stk. 2, nr.2).

Hertil kommer, at en regulering som foreslået ville have særdeles vidtgående og ikke-gennemtænkte konsekvenser for en række chat-tjenester, der drives af foreninger, frivillige organisationer og lignende, ligesom det vil umuliggøre ad hoc anvendelse af en række professionelt anvendte netværks- og videndelings-værktøjer som f.eks. groupcare og ligende.

Email

I forbindelse med definitionen af teletjenester skal ITB samtidig gøre opmærksom på, at e-mail ikke internationalt opfattes som en teletjeneste. Der er således ikke knyttet et nettermineringspunkt til en e-mail tjeneste, men alene et nettermineringspunkt til den teletjeneste, der benyttes som adgang til en e-mailtjeneste.

Arbejdsgivere og offentlige myndigheder/institutioner

ITB er ligeledes af den opfattelse, at det må bero på en misforståelse af hjemmelsgrundlaget, at der fastsættes særlige undtagelsesregler for en række parter, der i de fleste tilfælde slet ikke er omfattet af begrebet "udbydere", og som derfor enten slet ikke er omfattet, eller alene er omfattet, når og i det omfang de optræder som udbydere.

Som eksempler på parter, der ikke er "udbydere", og som der derfor ikke er hjemmel til at fastsætte regler for (og dermed slet ikke er behov for at fastsætte undtagelsesbestemmelser for), kan nævnes:

- a) Arbejdsgivere, der giver deres medarbejdere adgang til internettet via egen infrastruktur. Justitsministeriet har selv i svar på spørgsmål 123, som optrykt i betænkningen til L35, oplyst at sådanne arbejdsgivere ikke kan anses for "udbydere" af telenet eller teletjenester, blot fordi de uden vederlag stiller internetadgang til rådighed for deres medarbejdere, herunder via hjemmearbejdspladser koblet op til virksomhedens øvrige infrastruktur. Ikke desto mindre fremhæves disse i vejledningen som nogen af de parter, undtagelsesbestemmelsen i § 3, stk. 1, nr. 1, om "udbydere, der stiller net eller tjenester til rådighed *uden vederlag*", er møntet på.
- b) Biblioteker, uddannelsesinstitutioner og andre offentlige institutioner, der på ikke-kommercielt grundlag stiller net eller tjenester til rådighed for eksterne parter i form af lånere, studerende, patienter eller lign., jf. undtagelsen i § 3, stk. 1, nr. 2. Heller ikke disse parter er som udgangspunkt udbydere af telenet eller teletjenester, jf. samme svar til Folketinget som nævnt ovenfor, og telelovgivningens definition af udbyder-begrebet, der bør udgøre grundlaget for afgrænsning heraf.

Som ovennævnte illustrerer, er der behov for en nøje gennemgang af de pågældende undtagelsesbestemmelser og den tilhørende vejledningstekst, m.h.p. dels at få identificeret relevante eksempler på omfattede udbydere (i det omfang det er muligt), dels at få fjernet de eksempler, der vedrører parter, som der slet ikke er hjemmel til at regulere, fordi der ikke er tale om udbydere. Navnlig bør arbejdsgiver-eksemplet udgå

af vejledningen som et eksempel på en aktivitet, der er omfattet af § 3. stk. 1, nr. Det bør i stedet direkte angives, at der ikke er tale om, at en arbejdsgiver er udbyder.

Outsourcing af IT-drift kontra "levering af telenet og teletjenester"

Endelig er der en række virksomheder, der – som led i en outsourcing-/drifts-aftale med en virksomhed – som en mindre del af en samlet aftale leverer telekommunikationsydelser, men som først og fremmest leverer intern IT-drift i bred forstand, og herunder leverer intern kabling/infrastruktur, intern trafikafvikling og -dirigering, omstillingsfunktioner og lignende til slutbrugere, dvs. en række funktioner der ligger på kundens side at nettermineringspunktet (jf. også den i bekendtgørelsesudkastet indeholdte definition heraf), og dermed uden for telenettet.

Også her er der tale om aktiviteter, der falder uden for det område, der er hjemmel til at regulere, nemlig udbud af telenet eller teletjenester. De pågældende virksomheder opfattes da typisk heller ikke som televirksomheder, for så vidt angår deres hovedvirksomhed.

Heraf må følge, at disse virksomheders pligt - og dermed ret – til med udgangspunkt i bekendtgørelsen at logge trafikdata, ikke omfatter oplysninger vedrørende trafikken bag deres kunders nettermineringspunkt, internt hos de pågældende (herunder feks. oplysninger der sammenkobler det/den enkelte eksterne kald/mailkommunikation med en bestemt medarbejder hos den pågældende kunde, eller oplysninger om rent interne kald eller mailkommunikationer). Det bør derfor eksplicit fremgå af bekendtgørelsen, at reglerne ikke omfatter denne type oplysninger, heller ikke selv om den pågældende IT-drift er outsourcet.

Ovennævnte betragtninger gælder fysiske netydelser i de tilfælde, hvor virksomheden har eget nettermineringspunkt og de leverede ydelser alene vedrører distribution og indsamling af trafik mellem virksomheden og udbudte teletjenester samt intern kommunikation.

Men outsourcing beror i stigende omfang på fællesproduktion af virksomhedsintern og virksomhedsekstern trafik i mobilnet eller internet uden individuelle grænseflader i form af nettermineringspunkter mellem den enkelte virksomhed og omverdenen. Også i dette tilfælde vil det ikke være rimeligt, hvis intern trafik skulle logges, og ekstern trafik bør alene kræves logget i et omfang, der svarer til løsninger, hvor virksomheden selv varetog sit interne net med fælles tilslutning til offentlige net. For e-mail må samme betragtning gælde, hvis en virksomhed får stillet e-mail server ydelsen til rådighed i stedet for egen drift heraf.

Såfremt det modsatte var tilfældet, ville dette i øvrige betyde en markant konkurrenceforvridning til skade for hele IT-outsourcingmarkedet, idet det ville betyde, at en virksomhed der forestod sin egen interne IT- og telekommunikationsdrift, ikke skulle registrere oplysninger der sammenkoblede informationer om den enkelte medarbejder og det/den enkelte eksterne opkald/mailkommunikation, mens det modsatte ville være tilfældet såfremt IT- og omstillingsdriften var outsourcet.

Også set fra medarbejderens side ville dette indebære en helt ubegrundet forskelsbehandling, alene ud fra om den pågældendes arbejdsgiver havde valgt at outsource sin IT-drift eller ej.

Såfremt Justitsministeriet mod forventning finder, at de pågældende aktiviteter (outsourcet drift af virksomhedsintern IT- og teleinfrastruktur og -drift) er omfattet af

"udbud af telenet eller teletjenester", bør der derfor i bekendtgørelsen foretages en eksplicit undtagelse heraf.

Manglende koordinering med kommende EU-regulering

Endvidere finder ITB det stærkt problematisk, at der tilsyneladende ikke er tale om nogen form for koordinering med den forudsatte fælleseuropæiske regulering på området, eller med andre EU-landes regulering, jf. dels Det Europæiske Råds beslutning om til juni 2005 at gennemføre fælles regler på området, dels den britiske regerings regulering, som i modsætning til den danske regulerings-model begrænser sig til at stille krav om registrering og opbevaring af trafikdata, der i forvejen registreres at de pågældende teleudbydere som led i deres trafik- og billing-afvikling (se nærmere herom nedenfor).

Konkurrenceforvridning til skade for danske virksomheder

Det problematiske i, at der ikke er tale om en koordineret EU-regulering, understreges af den effekt, reguleringen vil have på en række større kunders valg af udbydere af telenet eller teletjenester.

F.eks. vil de ovenfor nævnte outsourcing-leverandører, som typisk har meget stor volumen trafik der skal afleveres til en teleudbyder, eller en større dansk virksomhed med egen IT-drift og stor trafikvolumen, når de skal aflevere deres trafik til en teleudbyder, stå i den situation, at de kan 1) lave aftale om aflevering af trafikken til en international teleudbyder (f.eks. AT&T) repræsenteret som niche-udbyder i DK og dermed omfattes af de danske regler (medmindre de pågældende vælger at flytte deres herværende aktivitet ud af Danmark), 2) lave aftale med en dansk teleudbyder, der også vil være omfattes af de danske regler og har sværere ved at flytte, eller 3) først som sidst lave aftale med en international teleudbyder på en af dennes forretningssteder uden for Danmark. Aflevering af trafikken i udlandet kræver blot en fast forbindelse, som virksomheden selv kan etablere.

Her er alle muligheder for konkurrenceforvridning mellem danske og internationale teleudbydere, og herunder en betydelig sandsynlighed for at de pågældende "storkunder" simpelthen vælger en løsning, hvorefter trafikken afleveres til en international teleudbyder uden for Danmark, dvs. en udbyder som slet ikke vil være omfattes af den danske regulering. Er der tale om store outsourcing-leverandører med en global forretning betyder det endvidere, at også selve driften af de outsourcede tjenester og applikationer i en række tilfælde med fordel kan lægges uden for Danmark, henholdsvis at fordelen ved at lægge den pågældende aktivitet i Danmark formindskes, fordi trafikken alligevel billigst kan afleveres til en international udbyder, der ikke har omkostninger til at opfylde det danske regelsæt.

Dette er IT- og erhvervspolitisk stærkt betænkeligt, og bør generelt føre til tilbageholdenhed med at indføre en dansk regulering forud for eller i større omfang end den tilsvarende EU-regulering.

Endelig skaber den foreslåede regulering, og de heri indeholdte undtagelser vedrørende mindre udbydere af fællesantenneanlæg, udbydere geografisk afgrænsede net m.v. (§ 3, stk. 1, nr. 3, og § 3, stk. 2, nr. 1-2), en problematik konkurrenceforvridning internt på det danske telemarked. ITB skal derfor foreslå, at disse undtagelser indskrænkes, herunder navnlig at § 3, stk. 2, nr. 2, helt udgår. Det bemærkes i den forbindelse, at der findes teleudbydere, som primært udbyder geografisk afgrænsede

net, men som netop udbyder sådanne produkter til en flerhed at brugere/brugergrupper spredt ud over landet.

Ikke-forsvarlig regulering

Ikke mindst set i lyset af ovennævnte finder ITB det stærkt bekymrende, at Justitsministeriet tilsyneladende har til hensigt:

- a) At pålægge udbydere af telenet eller teletjenester at generere og derpå opbevare en række oplysninger om kundernes trafik, som flertallet af selskaberne ikke registrerer i dag (der kan være tale om forskellig praksis og produktionsformer hos de enkelte selskaber).
- b) At overlade det til markedet selv at minimere at de samme trafikdata logges mange gange hos mange forskellige parter, med deraf forøget sikkerhedsrisiko og omkostningsomfang.

Omfattede oplysninger

M.h.t. generering og opbevaring af oplysninger, som selskaberne ikke nødvendigvis registrerer i dag, gælder dette eksempelvis oplysninger om:

- Sammenkobling af IP-adresser og kundeidentitet (identitet defineres i øvrigt ikke nærmere), hvor der anvendes dynamisk allokerede IP-adresser, herunder ADSL-abonnementer
- Forgæves opkaldsforsøg
- Ankommende opkald, der ikke i alle tilfælde registreres
- E-mail adresser for afsendte og modtagne mails samt adgang til konto.
- Lokaliseringsdata for tjenester på GPRS mv.
- Forudbetalt trafik, hvor selskabet intet har registreret om kundens identitet

Herved vil der i praksis blive igangsat en løbende overvågning og generering af oplysninger om samtlige borgere, der ligger betydeligt ud over hvad der i dag registreres som led i teleselskabernes opsamling af trafikdata, og de data der i den forbindelse indsamles, vil herefter skulle opbevares i 1 år decentralt hos en række teleudbydere. Dette forekommer ud fra en retssikkerheds-betragtning stærkt betænkeligt.

Det er ITB's vurdering, at forarbejderne som udgangspunkt ikke giver hjemmel til at kræve nye registreringsfunktioner udviklet hos udbyderne, idet såvel Brydesholtudvalgets betænkning som lovforslaget tager udgangspunkt i det forhold, at allerede registrerede trafikdata alene kan opbevares af udbyderne, hvis en sådan opbevaring er begrundet i varetagelsen af kundeforholdet.

Henset netop til til den kommende fælleseuropæiske regulering, skal ITB derfor foreslå, at man i Danmark, på samme måde som i Storbritannien – hvor ordningen dog er frivillig - indtil videre begrænser sig til at stille krav om registrering og opbevaring af eksisterende data, frem for nu at opstille krav om generering af nye data (med deraf afledte behov for indkøb/udvikling af nye IT-løsninger hertil, opstilling af procedurer med henblik på indsamling, sammenkobling m.v.), som derefter skal opbevares.

Mange-dobbelt logning af samme data

Betænkeligheden ovenfor forstærkes desuden af det faktum at der lægges op til at de pågældende oplysninger ikke alene skal registreres hos én udbyder, men hos alle de udbydere, der som afsendende, formidlende eller modtagende part kommer i berøring med den pågældende trafik (dette kan for enkelt telefonsamtale være et betydeligt

antal) ITB er opmærksom på, at dette krav kan være begrundet i, at de involverede udbydere ikke alle besidder de trafikdata, der er af interesse. F. eks. vil et kaldende net ikke altid få oplysning om hvilket individuelt nummer, som der er gennemkoblet til på et fællesnummer eller et personligt nummer, videredirigeret osv. Dette er formentlig baggrunden for, at kravene om logning stilles til alle involverede udbydere. Men denne betragtning burde samtidigt medføre, at den enkelte udbyders pligt til registrering begrænses i lyset af de oplysninger, der er til rådighed "i den anden ende".

Betænkkeligheden øges også af den uklare og ufuldstændige afgrænsning af en række af de anvendte begreber, og sidst men ikke mindst af, at der tilsyneladende ikke er foretaget nogen nærmere afvejning af nødvendigheden/nyttéværdien af den pågældende dataindsamling i eventuelt efterfølgende efterforskningsøjemed, sammenholdt med det modsatrettede hensyn til borgerens retssikkerhed og tryghed m.h.t. håndtering af egne data.

Uklare og ikke-definerede begreber

Blot for at nævne et par eksempler er det bl.a. som nævnt ovenfor uklart, hvad der forstås ved "identitet". Som et andet eksempel kan nævnes det stort set uanvendelige begreb "transmission" i relation til email-trafik, IP-telefoni og andre former for pakkekoblet teletrafik, idet denne trafiktype jo netop er karakteriseret ved at den i "småbidder" sendes gennem den tilfældigvis tilgængelige infratraktur og først "genopstår" som en samlet kommunikation når den når frem til modtageren. ITB forudsætter, at hensigten ikke har været at forpligte samtlige udbydere af telenet eller teletjenester til, til enhver tid at registrere og opbevare oplysninger om det samlede "trafikflow" gennem deres infrastruktur, men efter ordlyden i § 2 stk. 1 alene de opkald, som udbyderen er involveret i afviklingen af. Det betyder bl.a., at applikationer på internet, som alene anvender nettet som underliggende transmissionsressource ikke skal logges af internetudbyderen. I modsat fald ville internetudbyderen være nødsaget til at logge adresser for alle ekspederede pakker til og fra brugeren. Dette ville i givet fald være i strid med afsnit 3.1.3.2 i bemærkningerne til L35, hvor det understreges, at det ikke er hensigten at kortlægge kundernes aktiviteter (det samlede netflow), mens de anvender internettet.

Endelig indeholder bekendtgørelsesudkastet og den tilhørende vejledning ingen præcis beskrivelse af, hvad kraavene om døgnbemanding, henholdsvis levering i "læsbart format", i praksis indebærer. Heller ikke de opstillede eksempler indeholder tilstrækkelig vejledning herom.

ITB skal på baggrund af ovennævnte foreslå:

- At pligten til logning af trafik, der alene "transmitteres" via en udbyders net (jf. § 2, stk. 1), men ikke hverken initieres eller termineres i dette, udgår, idet kravet om logning af transmissions-trafik, blot vil føre til dobbelt-logning.
- At der som hovedprincip alene stilles krav om logning i A-enden (initiering af kommunikationen). I de få tilfælde, hvor der er behov for logning af transit, henholdsvis terminering, udfra ønsket om at få registreret oplysninger, der ikke kan registreres af andre net, må denne pligt konkretiseres.
- At Justitsministeriet i samarbejde med branchen afklarer, hvordan det herudover kan undgås, at samme trafik logges flere gange hos flere forskellige parter, og at reguleringen afpasses efter dette (dvs. en langt mere gennearbejdet løsning end den i § 2, stk. 4 foreslåede).
- For så vidt angår omfanget af de data, der forudsættes logget, indtil videre at begrænse sig til at stille krav om registrering og opbevaring af eksisterende

data, frem for nu at opstille krav om generering af nye data (og at præcisere dette i bekendtgørelsesteksten + vejledningen).

- At de uklare begreber (jf. ovenfor) i tæt dialog med branchen defineres, og at det afklares, hvilke krav/forventninger Justitsministeriet og Politiet i praksis har m.h.t. døgnbemanning, henholdsvis levering i "læsbart format".

Forøget sårbarhed i den danske tele- og IT-infrastruktur

Der er endnu en grund til betænkelighed ved de opstillede logningskrav. En efterlevelse af disse vil således i sig selv – uanset hvordan de pågældende logningsløsninger opbygges, forøge sårbarheden (risikoen for omfattende netnedbrud p.gra. overbelastning), f.eks. i forbindelse med virus- og ormeangreb eller lignende, der forøger den samlede trafikmængde, simpelthen fordi logningsfunktionen i sig selv optager tid/ressourcer.

Unødvendig regulering

En stor og stadig voksende del af internet-trafikken består i fuldt ud automatiserede kommunikationer mellem systemer (f.eks. kommunikationer mellem banksystemer og andre lignende løsninger). Her er tale om kommunikationer "uberørt af mennesker", som ikke kan misbruges til kommunikation om kriminel aktivitet. Sådanne kommunikationer bør derfor generelt undtages fra logningsforpligtelsen. Af hensyn til lagrings-kapacitet m.v. vil en sådan undtagelse være af stor betydning.

Manglende afklaring af sammenhængen med databeskyttelsesreglerne

IT-Brancheforeningen forestår p.t. en dialog mellem Datatilsynet og internet-udbydere om deres opbevaring af kunderelaterede data, med henblik på eventuel udstedelse af retningslinier herom fra Datatilsynets side. Datatilsynet er på møderne herom kommet med en række foreløbig tilkendegivelser om deres ønsker til maksimal opbevaringsperiode, som er markant kortere end den i loven fastsatte opbevaringsperiode vedrørende trafikdata, og med en række synspunkter om samspillet mellem deres regelsæt og reglerne om hastesikring, henholdsvis udmøntningen af terrorlovpakken (som på det tidspunkt var en ukendt parameter).

ITB har på møderne med Datatilsynet efterspurgt en koordineret afklaring af samspillet mellem de to regelsæt, og dermed en sikkerhed for, at branchen ikke ville komme i klemme mellem to myndigheder med hver sin fortolkning af de respektive regelsæt. Behovet for afklaring omhandler både de to regelsæts forskellige krav til opbevaringsperiodens længde, og spørgsmålet om hvilke typer data de to regelsæt respektivt retter sig imod.

ITB forudsætter, at Justitsministeriet som den overordnede myndighed sikrer, at denne afklaring er på plads, inden bekendtgørelsen sættes i kraft. Dette kunne eksempelvis ske ved, at samspillet var beskrevet i den tilhørende vejledning.

Ikke-gennemførlige krav og u hensigtsmæssige bestemmelser

I bekendtgørelsesudkastets § 1 anføres en række oplysninger, som udbydere er forpligtet til at registrere og opbevare. I det medfølgende udkast til vejledning er disse krav eksemplificeret for bestemte ydelser.

Disse eksempler viser, at ikke alle de krævede oplysninger anses for relevante for alle tjenester.

Det giver for det første stor usikkerhed om rækkevidden af kravene i forbindelse med tjenester, der ikke er omtalt. Skal en udbyder af VoIP eksempelvis registrere lokaliseringsdata, hvis kunden har mulighed for at anvende tjenesten fra flere lokationer.

For det andet er der for de angivne eksempler stor usikkerhed om kravenes praktiske rækkevidde, og flere af de angiveligt ønskede oplysninger kan ikke registreres uden meget omfattende nye overvågnings- og registreringsfunktioner, som i sig selv er i strid med lovgrundlaget for bestemmelserne. Eksempler herpå er lokaliseringsdata i forbindelse med GPRS, hot spot og andre mobile datatjenester. Hertil kommer en stor mængde uklarheder i tilknytning til roamede kunder i Danmark, danske roamede kunder i udlandet, opbevaring af data, kontokald, tjenester udbudt internationalt mv.

Omfang af kravene og de mange uklarheder indebærer i praksis, at udbydere ikke har mulighed for at efterleve de foreslåede regler pr. 1. juli 2005.

Af bekendtgørelsesudkastets § 4 fremgår, at oplysninger, der registreres i udlandet som led i danske udbyderes (f.eks. danske outsourcing virksomheders) virksomhed i Danmark, skal overføres til Danmark med intervaller på maksimalt 72 timer. Dette er stærkt problematisk. ITB skal derfor foreslå, at bestemmelsen omformuleres, sådan den i stedet kommer til at indeholde et krav om, at data, der i en aktuel situation udbedes af myndighederne, skal stilles til rådighed i Danmark indenfor 72 timer. Herved undgår de omhandlede selskaber dagligt at overføre og opbevare store mængder af data, som formodentlig aldrig vil skulle anvendes.

Det bagvedliggende mål med reguleringen nås ikke

Endelig bemærkes, at det også bør indgå i den endelige afvejning af de krav der stilles til de omfattede selskaber, at der på ingen måde er tale om en regulering, der hindrer at den eller de brugere, der bevidst ønsker at undgå registrering af deres trafik, kan sikre dette. Det kan f.eks. meget enkelt ske ved at benytte mailservere uden for Danmark, ved at bruge IP-telefoni direkte gennem internet m.v. Man kan derfor stille spørgsmålstejn ved, om det bagvedliggende mål med reguleringen, nemlig at forbedre mulighederne for at forebygge eller opklare terrorkriminalitet, overhovedet nås med det pågældende regelsæt?

For yderligere at sætte ovennævnte i perspektiv har ITB i samarbejde med branchen foretaget en foreløbig vurdering af omkostningerne, blot for én større outsourcing- og drift-leverandør, ved at skulle leve op til regelsættet, som det ser ud i udkastet til bekendtgørelse. Initialomkostningen ved at sætte de nødvendige faciliteter op ville formentlig blot for denne ene virksomhed være ca. 18 mio. kr. Hertil kommer så årligt vedligehold, opdatering m.v., som skønnes at udgøre ca. 8 mio. kr.

Afslutningsvis skal ITB opfordre til, at der snarest efter høringsfristens udløb gennemføres en møderække med de involverede brancheorganisationer (gerne fælles), med henblik på dels at få gennemdrøftet de ovenfor nævnte principielle spørgsmål, dels at få gennemgået og diskuteret det praksis-operationelle indhold af bekendtgørelsen, således at der er fuld klarhed over og enighed om, hvilke parter der

har hvilke forpligtelser, inden bekendtgørelsen udstedes. Samtidig bør der som led i møderækken fastlægges en tidsplan for gennemførelse af de nye danske regler, der sikrer koordinering med de kommende EU-regler.

Møderækken bør samtidig fremadrettet gøres til et permanent samarbejdsforum for drøftelse mellem Justitsministeriet og IT- og telebranchen om den løbende tilpasning af bekendtgørelsen og vejledningen, som den teknologiske udvikling vil nødvendiggøre.

Med venlig hilsen

Jane Eis Larsen
vicedirektør
IT-Brancheforeningen

17. MAJ
17 MAJ 2004

Justitsministeriet
Att.: Civil- og Politiafdelingen, Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

14. maj 2004

Vedr. høring over Justitsministeriets udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik m.v. i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden.

Som svar på Deres brev af 24 marts vedrørende ovenstående høring kan KMD meddele, at KMD i denne sag har valgt ikke at afgive selvstændig høringssvar men at henvise til IT-Brancheforeningens høringssvar.

Venlig hilsen

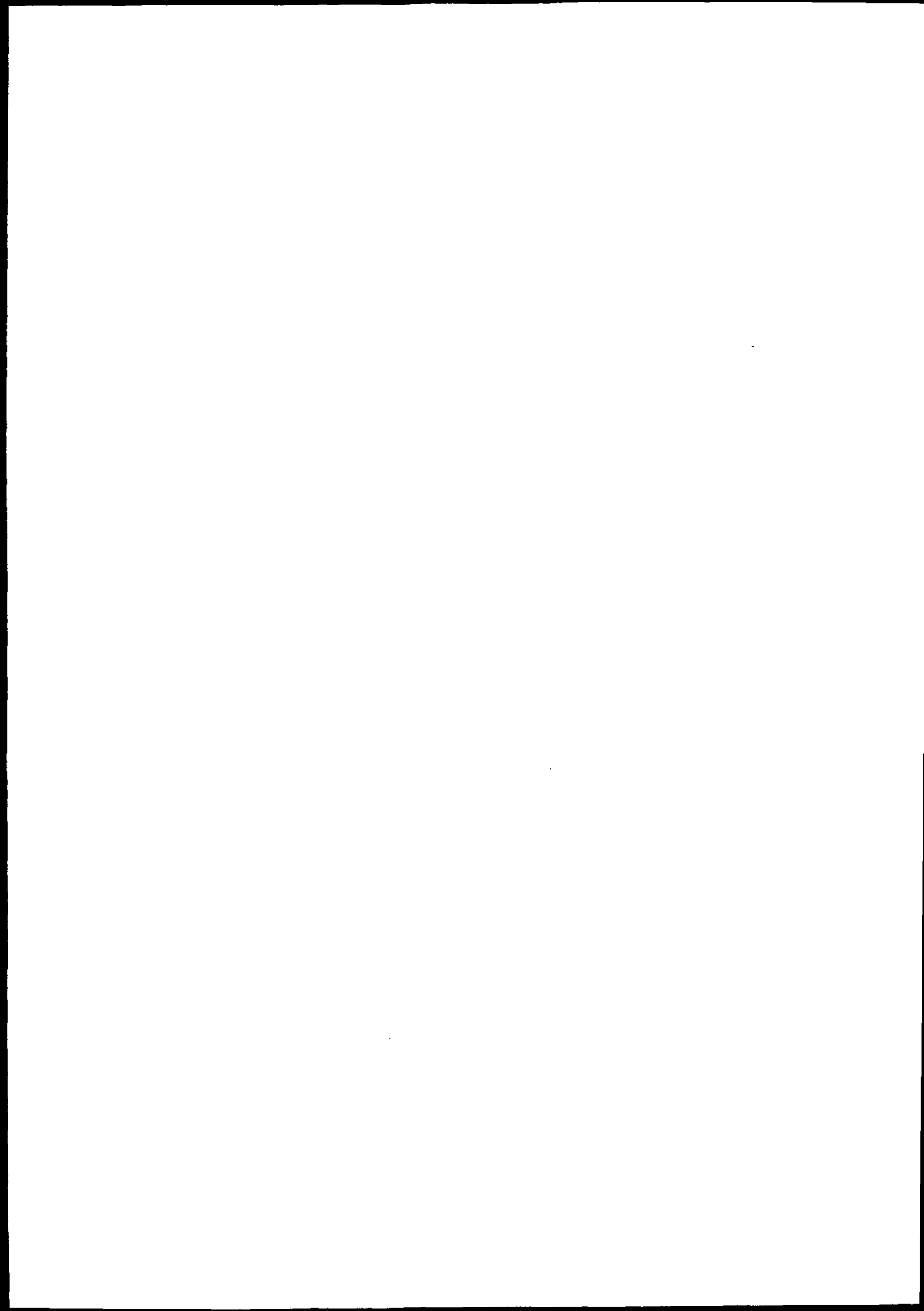
Per Juel Hansen

f. Per Juel Hansen
Afdelingschef

Akt.nr. 75

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922
Politikontoret

KMD A/S
Juridisk Afdeling
Lautrupparken 40-42
2750 Ballerup
Tel. 44 60 10 00
Fax 44 60 79 13
www.kmd.dk
CVR-nr. DK 26911745

Jmt. Mdt.
17 MAJ 2004

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Boligselskabernes
Landsforening

14. maj 2004

Høringsvar vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og tjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden (terrorpakken)

Boligselskabernes Landsforening repræsenterer 710 almene boligorganisationer med ca. 7.500 boligafdelinger og ca. 1 million beboere. De almene boligorganisationer og -afdelinger vil blive berørt af de foreslåede regler i betydeligt omfang. Mange almene boligorganisationer har allerede investeret i bolignetløsninger, og mange flere vil i den kommende tid investere i de åbenlyse økonomiske og teknologiske fordele ved et fælles anlæg med internet og telefoni m.v..

Vi har følgende kommentarer til udkastet til bekendtgørelse og vejledning:

Vi anerkender ønsket om at forhindre forbrydelser og opklare forbrydelser, som bliver begået med støtte i moderne kommunikationsmidler som telefoni og datatrafik, og vi anerkender dermed også i et vist omfang behovet for registrering og logning i denne sammenhæng.

I telelovgivningen og i Europaparlamentets og Rådets direktiv om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (2002/58/EF) er der fastsat nærmere bestemmelser om, at trafikdata vedrørende abonnenter og brugere skal slettes eller gøres anonyme efter samtalens afslutning, og at det alene kan undlades med henblik på debitering og afregning eller med henblik på markedsføring af teletjenester. Det er dog bemærket, at hensyn til statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller uautoriseret brug af det elektroniske kommunikationssystem kan begrunde undtagelser herfra.

Det fremgår af udkastet til vejledning og bekendtgørelsens § 2, at alle udbydere af elektronisk overføring af kommunikation samt af chat-tjenester og af den teleinfrastruktur, der anvendes til formidlingen heraf, i udgangspunktet skal registrere al kommunikation og opbevare disse oplysninger i 1 år.

Akt.nr. 74.

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922
Politikontoret

Det ville ved en konsekvent gennemførelse betyde meget omfattende registrering, som sandsynligvis ikke ville give resultater i et omfang, der ville kunne begrunde så drastiske skridt. Der er da også i udkastet til vejledning og bekendtgørelsens § 3 nævnt en omfattende række undtagelser fra denne forpligtelse.

Vi noterer med tilfredshed, at boligområder med færre end 100 slutbrugere holdes helt fri fra registrerings- og opbevaringspligten. Mange små boligorganisationer kunne være kommet i alvorlige økonomiske og tekniske vanskeligheder, hvis kravet var blevet opretholdt over for dem.

Vi noterer også med tilfredshed, at boligområder med mindre end 400 slutbrugere kun skal registrere og opbevare oplysninger i det beskrevne begrænsede omfang.

Mange boligområder, boligforeninger, antenneforeninger m.fl. er imidlertid større end disse, idet det har været - og stadig er - en økonomisk og teknisk fordel at slutte sig sammen, når nye elektroniske datanetværk og telefonløsninger planlægges og gennemføres. Kravet om registrering og opbevaring af oplysninger kan påligne disse boligområder store økonomiske byrder og tekniske besværligheder - i form af omfattende registrering og døgnbaserede kontaktordninger i forhold til politiet.

Det er uklart, hvem der skal foretage de konkrete registreringer. Der er ikke en klar ansvarsbeskrivelse, og uklarheden efterlader dermed de mange foreninger og deres frivillige bestyrelsesmedlemmer m.fl. i et ikke nærmere defineret juridisk tomrum.

Samtidig er erhvervsvirksomheder, offentlige myndigheder, uddannelses- og kulturinstitutioner i vidt omfang helt undtaget fra overvågningskravet.

Vi forstår klart, at der er et behov for at begrænse registreringernes omfang, som i deres konsekvente gennemførelse kunne blive meget vanskelige at u håndtere. Men en gennemgang af de påtænkte undtagelser efterlader på den anden side et indtryk af så omfattende muligheder for omgåelse af registreringerne, at der alvorligt kan rejses tvivl ved effekten af de tilbageblevne overvågninger. Spørgsmålet er, om det nytter at overvåge en meget stor mængde private borgeres elektroniske kommunikation, hvis kriminelle f.eks. frit kan benytte det lokale bibliotek eller en hotspot-adgang i en lufthavn, på en café eller i den lokale Seven-Eleven døgnkiosk, som netop ikke vil blive overvåget?

Vi skal i øvrigt udtrykke betænkelighed ved, at principielt alle borgeres elektroniske kommunikation skal opbevares i 1 år af private virksomheder og foreninger (teleudbydere, boligforeninger m.fl.) udelukkende for det tilfældes skyld, at nogen på et senere tidspunkt skulle begå kriminelle handlinger. Der kan med rimelighed rejses spørgsmål til forskellen på en sådan registrering og privates tv-overvågning / video-registrering i offentlige rum, som netop ikke er tilladt. Der er desuden uafklarede spørgsmål i forhold til registerlovgivningen, som ikke uden videre tillader, at der på privat basis registreres oplysninger vedrørende borgeres elektroniske og tele-

foni-baserede kommunikation, og som straks skal overgives til politiet på forlangende, hvilket i sig selv kan være i modstrid med gældende dansk ret.

Vi har ikke i dette høringssvar behandlet de tekniske forhold og definitionerne som beskrevet i udkastet. Vi er bekendt med Bolignetforeningens høringssvar, som detaljeret har beskrevet disse forhold og betænkeligheder, og vi skal ikke kommentere dette høringssvar yderligere men blot nøjes med at udtrykke betænkelighed ved, at udkastet til bekendtgørelse og vejledning tilsyneladende mangler præcision inden for disse afgørende forhold.

På baggrund af de anførte argumenter finder vi ikke, at forslaget opfylder sit formål, men kun pålægger nogle netudbydere og -administratorer formålsløse forpligtelser. Vi kan derfor ikke anbefale udkastet til bekendtgørelse og vejledning.

Med venlig hilsen

Gert Nielsen

Bjarne Zetterström

751

Karina Pedersen

Fra: JOURBudget- og Planlægningskontoret
Sendt: 17. maj 2004 09:31
Til: JOURPolitikontoret
Emne: VS: Sag nr. 2002-945-0922. Dok. : LHL20442

Dette er vist Jeres.
vh. Wibeke

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Justitsministeriet
Sendt: 17. maj 2004 08:51
Til: JOURBudget- og Planlægningskontoret
Emne: VS: Sag nr. 2002-945-0922. Dok. : LHL20442

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Peter E. Grønbech [mailto:PEG@damm.dk]
Sendt: 17. maj 2004 08:45
Til: Justitsministeriet
Emne: Sag nr. 2002-945-0922. Dok. : LHL20442

Sagsnr.: 2002-945-0922
Dok.: LHL20442

Idet vi refererer til ovenstående dokument, har vi gennemlæst dette og har følgende kommentarer:

Kapitel 2 §2 stk. 3) opkaldte identitet:

I et Tetra telenet er det ved - almindelige gruppekald - ikke muligt at registrere opkaldte identitet.

Kapitel 2 §6) lokaliseringsdata

Lokaliseringsdata - registreres på opkaldstidspunktet.

Best regards
Damm Cellular Systems A/S
Peter E Groenbech
Account Manager
phone +45 7442 3500
fax +45 7442 3230
mobile + 45 2422 2522
mail: peg@damm.dk
www.damm.dk

Akt.nr. 73.

Justitsministeriet 2002 NR. 945 - 0922
Politikontoret

Justitsministeriet
Civil- og politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
17 MAJ 2004

Præsidenten
Badehusvej 17
9000 Aalborg
Tlf. 96 30 70 00
Fax. 96 30 70 08
CVR-nummer 21-65-95-09

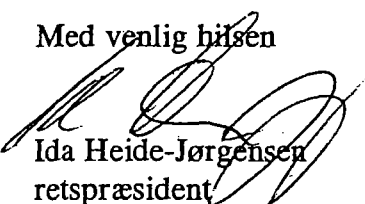
SHJ13316/Sagsbeh. SHJ
J.nr. 09.2004-1.28
Deres j.nr. 2002-945-0922

13. maj 2004

I brev af 24. marts 2004 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenestudbydere registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden.

Jeg kan på egne vegne og vegne Præsidenterne for Retterne i Århus, Odense og Roskilde meddele, at udkastene ikke giver anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Ida Heide-Jørgensen
retspræsident

Akt.nr. 72.

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922.
Politikontoret

MSL

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Orange A/S
Holmbladsgade 139
2300 København S

Tlf. +45 82 33 70 00
Dir. tlf. +45 82 33 70 21
Mobil +45 26 10 03 21
Fax nr. +45 82 33 70 05
E-mail vbp@orange.dk

CVR-nr. DK 19 97 97 33

14. maj 2004

Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyders registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden

Som svar på ovennævnte høring, støtter Orange A/S fuldt ud op omkring høringssvaret sendt på branchens vegne gennem Telekommunikationsindustrien i Danmark, uden yderligere bemærkninger.

Høringssvaret sendes pr. fax samt almindelig post.

Med venlig hilsen
Orange A/S

Vibeke Martin
Police Task Force Manager

Akt.nr. 71.

Justitsministeriet 20 02 NR. 945-0922
Politikontoret

Karina Pedersen

Fra: Rasmus Blaabjerg
Sendt: 14. maj 2004 11:08
Til: Karina Pedersen
Emne: VS: Svar på høring om logningsbekendtgørelsen og vejledning

Bemærk. til høring -
JM.doc

Kære Karina

Vil du også journalisere dette høringssvar på sagen?

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Lennart Hem Lindblom
Sendt: 14. maj 2004 11:07
Til: Rasmus Blaabjerg
Emne: VS: Svar på høring om logningsbekendtgørelsen og vejledning

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Bente Forslund [mailto:bf@itst.dk]
Sendt: 14. maj 2004 10:35
Til: Lennart Hem Lindblom
Cc: Jette Plenge Jakobsen; Lise Schou Larsen; "Tranders, Kristina Vikkelsø"; Helmer B. Petersen
Emne: Svar på høring om logningsbekendtgørelsen og vejledning

Kære Lennart Hem Lindblom

Vedlagt sendes IT- og Telestyrelsens svar på Justitsministeriets høring om logningsbekendtgørelsen og vejledning.

<<bemærk. til høring - JM.doc>>
Med venlig hilsen

Bente Forslund
fuldmægtig, cand.jur.
tlf. +45 3545 0191
e-mail: bf@itst.dk

IT- og Telestyrelsen
Holsteinsgade 63
DK-2100 København Ø

Akt.nr. 69.

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922
Politikontoret

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Lennart Hem Lindblom

Høring om udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenestudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktisk bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden

Justitsministeriet har den 24. marts 2004 sendt ovennævnte bekendtgørelse og vejledning til høring i IT- og Telestyrelsen.

IT- og Telestyrelsen indgår i den arbejdsgruppe, der har udarbejdet udkastet til bekendtgørelsen og vejledningen.

IT- og Telestyrelsen vil formodentlig desuden blive inddraget i forbindelse med besvarelsen af høringsspørgsmål.

På baggrund heraf er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at styrelsen ikke har behov for at afgive et selvstændigt høringssvar.

Med venlig hilsen

Bente Forslund

14. maj 2004

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63
2100 København Ø
Telefon 3545 0000
Telefax 3545 0010
E-post itst@itst.dk
Netsted www.itst.dk
CVR-nr. 2676 9388

Sagsbehandler

Bente Forslund
Telefon 3545 0191
Telefax 3545 0014
E-post bf@itst.dk

Sagsnr. B.219-11.
Deres ref. 2002-945-0922

506/100

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
14 MAJ 2004

c/o Fogedretten i Århus
Kannikegade 16
8000 Århus C
Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 12 91 00
Dir. tlf. 86 12 59 11 - 7019
hg@dommerfm.dk

J.nr. 20/04

13. maj 2004

Vedr. j.nr. 2002-945-0922 - høring

Justitsministeriet har ved brev af 24. marts 2004 anmodet om en eventuel udtalelse om udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktisk bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddeleleshemmeligheden.

I den anledning kan jeg meddele, at Dommerfuldmægtigforeningen ikke har bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Henrik Gjørup

Akt.nr. 68.

Justitsministeriet 20 02 NR. 945-0922
Politikontoret

Jmt. modt.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

14 MAJ 2004

Høringsvar vedr. "Høring vedr. udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysning om telletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden"

"#depression.dk"¹ er et af internettets utallige communities², som udfolder sine aktiviteter og sociale liv på nettet. Kendetegnende for os er, at vi er en "virtuel selvhjælpsgruppe" for folk med depressioner, angst, skizofreni, psykoser og andre lidelser. Vi udfolder os i det vi betragter som vores "virtuelle værested", der er vores hjemmeside med tilhørende chat og debatforum. Vi har eksisteret siden 1999.

Der er ingen økonomi involveret i vores virtuelle værested. Hjemmesiden, chatten og debatforumet er kun kommet op og stå fordi det kunne gøres uden udgifter takket være bla. Opens Source Software. Der er heller ingen daglig drift tilknyttet, da det hele passer sig selv.

Vores "virtuelle værested" er åben for alle, og vi forlanger ingen identifikation eller andre personlige oplysninger af hinanden. Man har lov til at være 100% anonym, hvilket især førstegangsbesøgende benytter sig af. Det giver en nødvendig trykthed for rigtig mange af os.

"#depression.dk" har hjulpet og støttet mange mennesker igennem de 5 år vi har eksisteret. Men hvis nærværende bekendtgørelse gennemføres i sin nuværende form, bliver vi nødt til at lukke, da:

- 1) *den nødvendige anonymitet kompromitteres.* Bliver folk vidende om, at de bliver overvåget og deres identitet registreres når de deltager i vores chat eller debatforum, så vil det afholde mange af os fra at deltage. *Trykthed* er nøgleordet for vores virke. Og i vores sammenhæng skaber overvågning og registrering *ikke* et sundt og trygt miljø, tværtimod.
- 2) *vi ikke har økonomi og ressourcer til at efterleve bekendtgørelsens krav.* For at efterleve bekendtgørelsens krav om at implementere overvågningen og registreringen, skal vi have udskiftet de løsninger vi bruger i dag med nye, som er forbundet med økonomiske udgifter. Fx skal vi have en computer stående, der kan forestå overvågningen og registreringerne døgnet rundt. Dertil kommer udgifterne forbundet med at lagre og opbevare log-filerne forsvarligt.
- 3) *ingen af os ønsker at påtage sig rollen som myndighedernes vagthund.* Der ligger et større administrativt arbejde og et – for os – tungt ansvar ifb. overvågningen og registreringen. Fx med at overføre log-filerne til CD-R og opbevare dem forsvarlig. Et arbejde og ansvar ingen af os ønsker eller magter at løfte. Derudover bliver den fortrolighed "vagthunden" tidligere havde med de andre brugere alvorligt kompromiteret. Kan man betro sig til en, der står til ansvar over for myndigheder?

Disse konkrete problemer er ikke unikke for vores community, selvom vi nok er mere følsomme over for dem.

Problemstillingen rammer også majoriteten af danske internetbrugere. Fra den som blot har en privat hjemmeside med *gæstebog* (registreringspligtig teletjeneste), *blog* med kommentarmuligheder (registreringspligtig teletjeneste), *chat* (registreringspligtig teletjeneste) eller *forum* (registreringspligtig teletjeneste). Eller bare den almindelig aktive internetbruger som spiller

1 <http://depression.mekanix.dk>

2 http://en.wikipedia.org/wiki/Virtual_community

Akt.nr. 67

Justitsministeriet 2002 NR. 945 - 0922
Politikontoret

*online-spil*³ (registreringspligtig teletjeneste), *p2p-software* (registreringspligtig teletjeneste) til at hente legale iso-filer, spildemoer, trailere mm., *ftp* (registreringspligtig teletjeneste), *cvs* (registreringspligtig teletjeneste), *irc* (registreringspligtig teletjeneste), *nntp* (registreringspligtig teletjeneste). Listen fortsætter i det uendelige.

Om bekendtgørelsen i sin helhed har vi 2 generelle kommentarer:

a) *Den er en alvorlig krænkelse af og totalitær indgriben i vores privatliv.* Det er kun 15 år siden at muren faldt, og allerede nu er vi i gang med at gentage de tidligere kommunistregimers fejltagelser med borgerovervågning. Vi finder at sådanne totalitære indgreb ikke hører hjemme i et åbent og frit demokrati som det danske.

b) *Den er håbløs naiv og virkningsløs.* Bekendtgørelsen forudsætter at potentielle terrorister har en begrænset viden om IT. Det er ikke en naivitet vi deler. Med lidt IT-kendskab kan enhver potentiel terrorist undgå uønsket registrering og overvågning.

For breve (epost) behøver man blot at benytte en udenlandsk tjeneste som Hotmail eller hoste en smtp-server på sin egen PC. Eller Post Danmark, hvis man har tid til at vente.

For chat behøver man blot at benytte en udenlandsk irc-server eller hoste sin egen (og lade være med at fortælle det til nogen).

Og sådan gælder det for alle de teletjenester som bekendtgørelsen forsøger at tæmme. Med andre ord har bekendtgørelsen ingen eller meget ringe effekt ved terrorbekæmpelse. Men den er glimrende til at overvåge almindelige danskers aktiviteter på internettet.

Konklusionen for os er at nærværende forslag til bekendtgørelse ikke blot er destruktiv for vores vedkomne men er skadelig for samfundet som helhed.

Med venlig hilsen

"#depression.dk"
v/ Bjarne Wichmann Petersen
Kastanie Allé 2H, 1. TV
2720 Vanløse

³ Mange online-spil er opbygget sådan at en spiller "hoster" spillet på sin maskine og udbyder spillet for andre spillere, der så logger på den første spillers maskine.

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Att.: Lennart Hem Lindblom
Slotsholmsgade 10
1217 København K

danskenergi

Jmt. modt.

14 MAJ 2004

Rosenørns Allé 9
DK 1970 Frederiksberg C
Tlf: 35 300 400
Fax: 35 300 401
e-mail: de@danskenergi.dk
www.danskenergi.dk

Vor ref. BD/BD
Sag 1999/00671-038
J.nr. 521-02

13. maj 2004

Høring vedr. udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden

Dansk Energi har den 24. marts 2004 modtaget ovennævnte bekendtgørelse i høring og kan meddele, at disse ikke har givet anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen
Dansk Energi

Birte Davidsen

Akt.nr. 66

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922
Politikontoret

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriet
Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO 13. maj 2004

JOURNAL NR.

RA-2004-510-0004

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

SAGSBEHANDLER: LYS

Jmt. Mdt.

14 MAJ 2004

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Ved skrivelse af 24. marts 2004 (j.nr. 2002-945-0922) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teltjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden. Justitsministeriet har samtidig anmodet om en udtalelse fra samtlige statsadvokater.

Jeg har anmodet statsadvokaterne om, at udtalelserne sendes til Justitsministeriet gennem Rigsadvokaten. Kopi af udtalelserne vedlægges.

Som det fremgår, har kun enkelte af statsadvokaterne bemærkninger til udkastene.

Således har Statsadvokaten for Sjælland henledt opmærksomheden på bekendtgørelsens § 2, stk. 1 og 2, i relation til sikring af seriositeten hos udbyderne samt muligheden for misbrug af undtagelsesbestemmelsen i bekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Jeg kan herefter meddele, at udkastet til bekendtgørelse og vejledning ikke umiddelbart giver mig anledning til bemærkninger, idet det dog tilføjes, at rigsadvokaturen ikke har en sådan teknisk indsigt, at det med sikkerhed kan vurderes, om reglerne i udkastet til bekendtgørelse i alle tilfælde vil sikre, at der sker registrering og opbevaring af de oplysninger, der er relevante for politiets efterforskning.

På rigsadvokatens vegne

Hanne Schmidt

Akt.nr. 65.

Justitsministeriet 2002 NR. 945-0922
Politikontoret

STATSADVOKATEN

Rigsadvokaten

DATE 11.05.2004

JOURNAL NR.

SA1-2004-510-0005

BEDEES ANFØRT VED SVARBEKRIVELSE

SAGSBEHANDLER: KIB

STATSADVOKATEN FOR KØ-
BENHAVN, FRÆDERIKSBERG
OG TÅRNBY

JENS KOFODS GADE 1, 3
1268 KØBENHAVN K

TELEFON 33 30 73 00

FAX 33 30 73 49

2/L

Vedr. j.nr. RA-2004-510-0004

Under henvisning til Justitsministeriets brev af 24. marts 2004 samt til Rigsadvokatens brev af 7. april 2004 vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om forskellige forhold vedrørende teleudbydere har jeg indhentet en udtalelse fra Politimesteren på Frederiksberg og Politimesteren i Tårnby. Politidirektøren i København er hørt direkte af Justitsministeriet.

Jeg vedlægger høringssvarene.

Jeg er enig med Politimesteren i Tårnby i, at omkostningerne i forbindelse med indhentelse af teleoplysninger er betydelige. Imidlertid har jeg i forbindelse med en konkret sag fået den opfattelse, at teleselskaberne ikke har en egentlig fortjeneste på salget af oplysningerne til politiet. I det omfang denne opfattelse ikke er korrekt, kan jeg tilslutte mig det, som Politimesteren i Tårnby har anført, dog således at taksterne eventuelt kan forelægges Konkurrencestyrelsen.

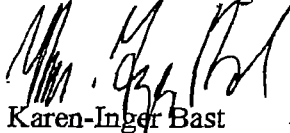
Jeg kan i øvrigt henholde mig til udtalelserne, herunder til udtalelsen fra Statsadvokaten for Sjælland.

STATSADVOKATEN 2004-510-0004

(115)

Den sene besvarelse beklages.

På Statsadvokatens vegne

Karen-Inger Bast
vicestatsadvokat

STATSADVOKATEN

SIDE 2

Politimesteren i Tårnby
Juridisk Afdeling
Kamillevej 3, 2770 Kastrup
Tlf. 32501448 - Fax 32523187

Journalnr.: 0800-10160-00001-04
Dato: 5. maj 2004
Sagsbehandler: BEH

Statsadvokaten for København
Frederiksberg og Tårnby

MODTAGET

- 6 MAJ 2004

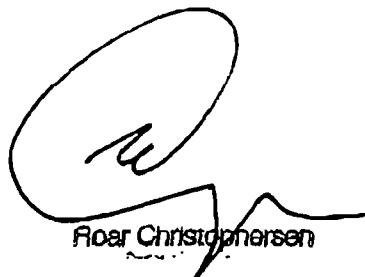
Statsadvokaten for
København

Vedr. j.nr. SA1-2004-510-0005 WW

Udtalelse på baggrund af høring om bekendtgørelse og vejledning om teleregistrering m.v. samt praktisk bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Bekendtgørelsen med tilhørende vejledning synes umiddelbart gennemarbejdet og anvendelig for det praktiske politiarbejde.

Mængden af indhentede teleoplysninger i større og komplicerede sager, hvor stedfunden telekommunikation benyttes som bevis for f.eks. geografiske placeringer omkring gerningssteder, har imidlertid et væsentligt økonomisk aspekt, idet teleselskabernes takster for videregivelsen til politiet er en anseelig økonomisk byrde. Det kunne således overvejes, om der i bekendtgørelsen skulle indføres en bestemmelse om, at teleselskabernes honorarer/takster skulle godkendes af fx Justitsministeriet eller Rigsadvokaten.

Boar Christophersen

Politimesteren på Frederiksberg

Howitzvej 30 2000 Frederiksberg

Tlf. 38191448

Journalnr.: 0200-10160-00003-04

Dato: 4. maj 2004

Sagsbehandler: ANM

Statsadvokaten for København, Frederiksberg m.m.

MODTAGET

- 6 MAJ 2004

Statsadvokaten for
København

Udtalelse over udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbydernes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktisk bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddeleleshemmeligheden. (j.nr. SA-2004-510-0005)

Ved en gennemgang af udkastet, findes det ikke at indeholde noget, der ændrer eller forringer de arbejdsrutiner, man her benytter i forbindelse med indgreb i meddeleleshemmeligheden.

Annemette Møller

STATSADVOKATEN

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

LYS

DATO 10. maj 2004

JOURNAL NR.

SA2-2004-149-0036

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: MF/bb

STATSADVOKATEN FOR
SJÆLLAND

JENS KOFODS GADE 1, 4.
1268 KØBENHAVN K

TELEFON 33 30 72 00

FAX 33 30 72 72

Modtaget
17 MAJ 2004
Rigsadvokaten

Vedr. RA-2004-510-0004

Under henvisning til Justitsministeriets skrivelse af 24. marts 2004, samt Rigsadvokatens skrivelse af 7. april 2004 vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om forskellige forhold vedrørende teleudbydere kan jeg oplyse, at jeg har hørt de under mit embede hørende politikredse. Svarene vedlægges.

Af de fremsendte svar skal bemærkes, at politimesteren i Gladsaxe har bemærkning til bekendtgørelsens § 2, stk. 1 og 2 i relation til sikring af seriøsiteten hos udbydere.

Politimesteren i Glostrup bemærker, at det ville være ønskeligt om også indholdet af sms-beskeder var omfattet af registreringspligten. ?

Endelig har politimesteren i Holbæk bemærkninger til undtagelserne i bekendtgørelsens § 3, hvor der tilsyneladende foreligger en mulighed for at sløre identiteten på brugerne.

Jeg skal i denne forbindelse bemærke, at det fremsendte ikke som sådan giver mig anledning til bemærkninger. Jeg kan dog tilslutte mig betænkelighederne som fremført af politimestrene i Gladsaxe og Holbæk, idet der synes at være en nærliggende risiko i undtagelsesbestemmelserne for omgåelse af registreringen mv. ved oprettelse af firmaer/foreninger med et kriminelt sigte som teleudbydere.

Merlung

RIGSADVOKATEN 2004-510-0004

(11/5)

MODTAGET

29 APR. 2004

Statsadvokaten for
Sjælland

Tilbagesendes Statsadvokaten for Sjælland, idet jeg ikke har bemærkninger til bekendtgørelsen udover at kredsen af opbevaringspligtige oplysninger ses fornuftigt afgrænset, ligesom afgrænsningen i § 2 af opbevaringspligtige oplysninger virker tilstrækkelig og hensigtsmæssig.

Flemming Havemann
politiasessor

SA2- 2004-149-0036

Dato: 27. april 2004

Statsadvokaten for Sjælland

MODTAGET

28 APR. 2004

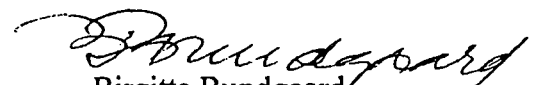
Statsadvokaten for
Sjælland

I besvarelse af Statsadvokatens skrivelse af 22. april 2004 vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet – og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik m.v. skal jeg oplyse, at jeg ikke har bemærkninger til udkastene.

Der henvises til Statsadvokatens j.nr. SA2-2004-149-0036

Arne Stevns

Birgitte Bundgaard
vicepolitimester

SA2-2004-149-0036

CS

Tilbagesendes til Statsadvokaten for Sjælland med følgende bemærkninger:

Af § 2, stk. 1 og stk. 2, i udkast til bekendtgørelse om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik m.v. fremgår, at en udbyder af telenet eller teletjenester skal registrere og opbevare visse oplysninger om kommunikation.

Efter § 2, stk. 3, skal oplysningerne, hvis de kan registreres af flere udbydere, registreres og opbevares af mindst én af udbyderne. Denne registrering og opbevaring kan efter stk. 4 – efter aftale – på en udbyders vegne foretages af en anden udbyder eller af tredjemand.

I betragtning af de efterhånden mange teleudbydere af såvel seriøs som mindre seriøs karakter, der er opstået på telemarkedet de seneste år – og for dermed at mindske risikoen for, at kriminelle enkeltpersoner eller organisationer kan se en fordel i at nedsætte sig som teleudbydere – bør det efter min opfattelse overvejes at pålægge de teleselskaber, der ejer de (5) eksisterende net (pt. Teledanmark, Sonofon, Telia, Orange og Debitel) registreringspligten, således at der alene mellem disse selskaber kan indgås aftale om registrering på hinandens vegne.

Jeg har ikke bemærkninger i øvrigt.

POLITIMESTEREN I GLADSAXE, den

4 MAJ 2004

Ole Weikop
fg.

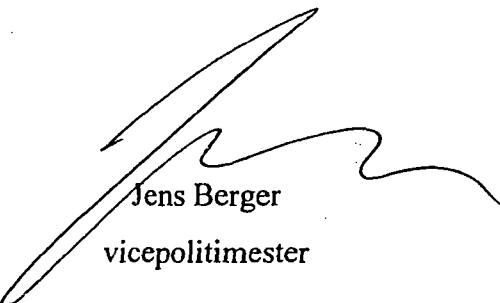

Charlotte Henriksen
politiasessor

MODTAGET
- 3 MAJ 2004
Statsadvokaten for
Sjælland

Tilbagesendes til Statsadvokaten for Sjælland, Deres journal nr. SA2-2004-149-0036, idet jeg skal oplyse, at jeg ikke har bemærkninger vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet – og tele-tjenesteudbyderes registrering af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden..

Politimesteren i Hvidovre den 30. april 2004.

Jens Berger
vicepolitimester

SA2-2004-149-0036

Politimesteren i Glostrup
Birkelundsvej 2, 2620 Albertslund
Tlf. 43621448 - Fax 43625501

Journalnr.: 0700-10162-00007-04
Dato: 4. maj 2004
Sagsbehandler: HOL

MODTAGET
- 4 MAJ 2004
Statsadvokaten for
Sjælland

Tilbagesendes til Statsadvokaten for Sjælland, idet udkastet giver mig anledning til følgende bemærkninger:

I forbindelse med efterforskningen af drabet d. 17. september 2003 foran Københavns Amtssygehus Glostrup foreligger der nu væsentlige grunde til at formode, at styringen af den benyttede bombe skete ved brug af flere mobiltelefoner, nærmere (antagelig) én benyttet af en fremskudt observatør, én benyttet af gerningsmanden, der udløste bomben og endelig én benyttet til elektrisk udløsning af detonatoren.

Det er videre konstateret, at korrespondance mellem observatør og gerningsmand sker ved brug af sms. Det ville have været en fordel for efterforskningen, hvis indholdet af sms var omfattet af registreringspligten efter udkastets § 2, stk. 1.

Teknikken med at benytte en mobiltelefon til udløsning af en detonator er – såvidt jeg kan skønne fra avisomtale – den samme, som benyttet i forbindelse med det seneste terrorangreb mod Spanien.

Finn Ravnborg
vicepolitimestere

H. Holten-Rasmussen
politiassessor

SA2- 2004-149-0036

Tilbagesendes til Statsadvokaten for Sjælland, idet de fremsendte udkast til henholdsvis bekendtgørelse og vejledning ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Politimesteren i Helsingør den 23. april 2004.

Scharf
politimester

MOBILNET

23 APR 2004

Statsadvokaten for
Sjælland

SA2-2004 - 149 - 0036

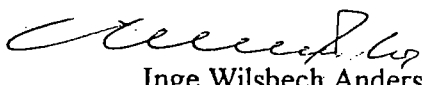
0900-10162-00014-04

Statsadvokaten for Sjælland
Jens Kofods Gade 1,4
1268 København K

MODTAGET
- 4 MAJ 2004
Statsadvokaten for
Sjælland

Vedr. SA2-2004-149-0036

Under henvisning til skrivelse af 22. april 2004 vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om te-
lenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik mv kan jeg oplyse,
at jeg ikke har bemærkninger til udkastet.

Inge Wilsbech Andersen
vicepolitimester

SA2-2004 - 149 - 0036

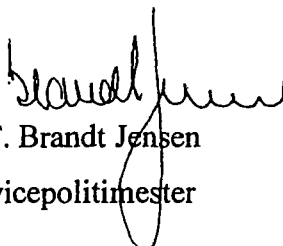
LS

Statsadvokaten for Sjælland
Jens Kofods Gade 1,4.
1268 København K

MODTAGET
- 4 MAJ 2004
Statsadvokaten for
Sjælland

Under henvisning til deres høringsskrivelse af 22. april 2004 i Deres sag j.nr. SA2-2004-149-0036 vedr. eventuelle bemærkninger til udkast til logningsbekendtgørelsen med vejledning skal jeg udtale, at det fremsendte materiale er gennemgået med embedets relevante politiafdelinger.

Gennemgangen giver ikke anledning til bemærkninger.

F. Brandt Jensen
vicepolitimester

SA2-2004-149-0036

MODTAGE I

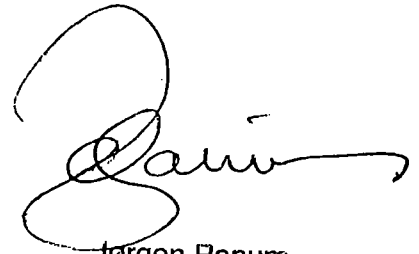
Statsadvokaten for Sjælland

- 4 111 2004
Statsadvokaten for
Sjælland

Tilbagesendes til Statsadvokaten for Sjælland med oplysning om, at jeg ikke har bemærkninger til de modtagne udkast til bekendtgørelse og vejledning.

Henning Dahlfelt
politimester

Jørgen Panum
politiassessor

SA: 2004-149-0036

Statsadvokaten For Sjælland
Jens Kofods Gade 1, 4.
1268 København K

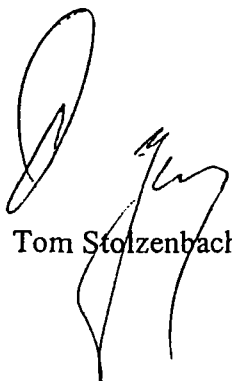
MODTAGET
- 3 MAJ 2004
Statsadvokaten for
Sjælland

Vedr. SA2-10162-0000804 – Høring om telenet.

Efter bekendtgørelsens § 3 er der 2 undtagelsessituationer med ingen eller begrænset pligt til registrering og opbevaring af teleoplysninger. Jeg kan ikke gennemskue om disse undtagelser vil kunne udnyttes af grupper af kriminelle, til i foreningsform at udbyde telenet eller teletjenester til mindre end 100 slutbrugere for på den måde at sløre identiteten på den opkaldende eller opkaldtes identitet.

Såfremt det er tilfældet bør det søges hindret.

Herudover har jeg ingen bemærkninger til udkastet

Tom Stolzenbach

SA2-2004-149-0036

Statsadvokaten for Sjælland
Jens Kofods Gade 1
1268 København K

MODTAGET

30 APR. 2004

Statsadvokaten for
Sjælland

Vedrørende høring om udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik sam praktiske bistand til politiet

Ved høringsskrivelse af 22. april 2004 med bilag anmodede De mig fremkomme med bemærkninger til ovennævnte udkast.

Jeg har gennemgået udkastet, ligesom jeg har haft udkastet til høring hos krimiinalpolitiet.

Jeg skal herefter meddele, at jeg ikke har bemærkninger til det omhandlede udkast til bekendtgørelse og vejledning.

Der henvises til j.nr. SA2-2004-149-0036.

Kim Christiansen

SA22004-149-0036

3

Politimesteren i Ringsted
Tinggade 13 - 15 4100 Ringsted
Tlf. 57611448

Journalnr.: 1600-10162-00011-04

Dato: 29. april 2004

Sagsbehandler: PM

MODTAGET

- 3 MAJ 2004

Statsadvokaten for
Sjælland

Fremsendes til Statsadvokaten for Sjælland vedlagt notat fra kriminalinspektøren, hvortil jeg kan henholde mig.

Yenlig hilsen

Signe Justesen
politimester

SA2-2004-149-0036

ES

Notat

Vedrørende Statsadvokatens anmodning om Ringsted politis bemærkninger til bekg. om telenet- og teletjenesteudbydernes registrering og opbevaring mv.

Efter gennemlæsning af både bekendtgørelse og vejledning finder jeg ikke anledning til nogen bemærkninger, og materialet synes at dække området på en god måde.

Fra det praktiske arbejde kan det oplyses, at politikredsen i et enkelt tilfælde - efter lovens ikrafttræden den 6/6 2002 - ved henvendelse til en teleudbyder med anmodning om historiske data havde lidt problemer med at få de ønskede oplysninger.

Når det er sagt, så finder jeg, at samarbejdet med vores eget telecenter, tele- og internetudbydere fungerer meget tilfredsstillende.

Erik Andersen, ki.

Politimesteren i Slagelse
Politimesteren
Antvorskov Alle 139, 4200 Slagelse
Tlf. 58501448 - Fax 58551480

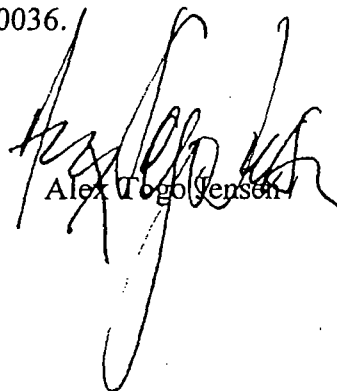
Journalnr.: 1700-10162-00037-04
Dato: 28. april 2004
Sagsbehandler: JWA

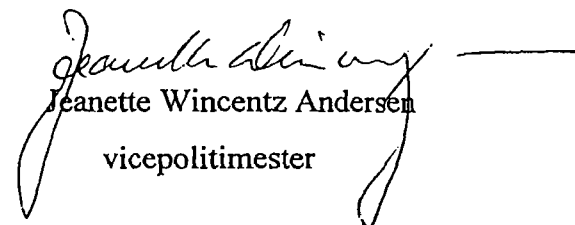
MODTAGET

30 APR. 2004

Tilbagesendes til statsadvokaten for Sjælland, idet jeg efter gennemlæsning af udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger m.v. kan oplyse, at jeg ikke har nogen bemærkninger til udkastet.

Der henvises til j.nr. SA2-2004-149-0036.

Alex Togo Jensen

Jeanette Wincentz Andersen
vicepolitimester

SA2-2004-149-0036

STATSADVOKATEN

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

21-04

Modtaget
5 MAJ 2004
Rigsadvokaten

DATO 5. maj 2004

JOURNAL NR.
SA3-2004-149-0007

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

+ bilag

SAGSBEHANDLER: MV

STATSADVOKATEN FOR FYN,
SYDØSTSJÆLLAND, LOLLAND,
FALSTER OG BORNHOLM

JENS KOFODS GADE 1, 3. TV.
1268 KØBENHAVN K

TELEFON 33 30 73 50

FAX 33 30 73 99

Vedr. j.nr. RA-2004-510-0004

Ved skrivelse af 24. marts 2004 anmodede Justitsministeriet om en udtalelse vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktisk bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden. Ved skrivelse af 7. april 2004 anmodede Rigsadvokaten om, at udtalelsen fremsendes gennem Rigsadvokaten.

Jeg har i anledning af udkastet indhentet en udtalelse fra områdets politikredse. Udtalelser fra ti politikredse vedlægges, idet det tilføjes, at Politimesteren i Odense telefonisk har meddelt, at der ikke derfra er bemærkninger til udkastet. Politimesteren i Nykøbing Falster, Politimesteren i Nakskov og Politimesteren i Assens har enkelte bemærkninger til udkastet, hvortil der henvises.

Statsadvokaturen har ikke herudover bemærkninger til udkastet.

På statsadvokatens vegne

Mette Vestergaard

RIGSADVOKATEN 2004-510-0004

(6/5)

Politimesteren i Nakskov

Nybrogade 5 4900 Nakskov
Tlf. 54921448 - Fax 54791440

Journalnr.: 2100-10162-00010-04

Dato: 30. april 2004

Sagsbehandler: KIFR

Statsadvokaten for Fyn, Lolland m.v.
Jens Kofods Gade 1, 3. sal
1268 København K.

Ved skrivelse af den 5. april 2004 (jnr. SA3-2004-149-0007) har Statsadvokaten anmodet om en udtalelse vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om bekendtgørelse om telenet- og teletjenesteudbydere registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktisk bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden.

I den anledning kan jeg oplyse, at jeg ikke har bemærkninger til udkastene. Jeg foreslår imidlertid, at der ved køb af uregistrerede taletidskort af hensyn til politiets efterforskningsmuligheder stilles krav om fremvisning af legitimation med foto, og at oplysninger om, hvem der har købt et bestemt kort, skal opbevares.

Med venlig hilsen

Kirsten Frikov

Fg. politimester

POLITIMESTEREN I NYKØBING F

Vestergade 15, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 14 48 Fax 54 88 14 96

Dato	29. april 2004	Journ.nr.	2000-10162-00003-04
Sagsbehandler:			
Direkte tlf.		54 85 29 00 lok. 4000	

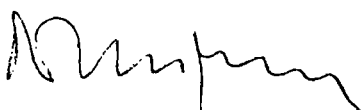
Statsadvokaten for Lolland-Falster m.v.
Jens Kofoeds Gade 1, 3. tv.,
1268 København K.

Vedr. høring til udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik samt praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden.

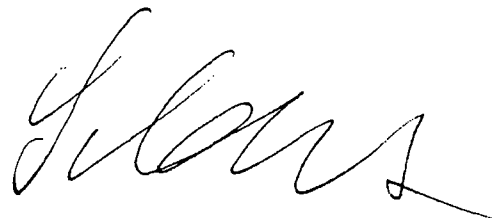
Umiddelbart har jeg ingen bemærkninger til det foreliggende udkast.

Det er dog min opfattelse, at der i bekendtgørelsen/vejledningen ikke er pålagt teleudbyderne at oprette en "døgntkontakt", således at politiet uden for teleselskabernes arbejdstid har mulighed for bistand i akutte tilfælde.

Der synes heller ikke pålagt teleselskaberne at opbevare oplysninger om "tilringninger". Det vil lette efterforskningen betydeligt, hvis teleselskaberne også blev pålagt at opbevare disse oplysninger i 1 år.

Torben Jessen

Sv. Lundsteer
vicepolitimester

2004-149-0007/8

Politimesteren i Assens

Toftevej 33 5610 Assens
Tlf. 64711448 - Fax 63711449

Journalnr.: 2600-10162-00006-04

Dato: 28. april 2004

Sagsbehandler: LOP/AMGY

Statsadvokaten for Fyn
Jens Kofodsgade 1
1268 København K

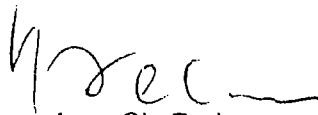
Under henvisning til Statsadvokatens høringsskrivelse af 5. april 2004 vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registreringer m.v. (j. nr. SA-3-2004-149-0007) skal jeg udtale:

Det fremgår af § 4, at udbydere, der driver virksomhed i Danmark, kan registrere de omhandlede oplysninger i udlandet.

Det fremgår ikke af udkastet til vejledning i hvilket omfang registrering kan forventes foretaget i udlandet, ligesom det ikke fremgår, om den i bestemmelsen nævnte frist på 72 timer til overførsel af oplysninger med henblik på opbevaring i Danmark i praksis vil betyde, at oplysninger lagret i udlandet først vil være tilgængelige for politiet, når oplysningerne er overført.

Efter min opfattelse bør det sikres, at politiet i hastende situationer uden ophold kan indhente oplysningerne fra udbyderen, uanset hvor denne har valgt at registrere disse. Hvis dette ikke kan lade sig gøre, bør overførselsintervallerne være betydelig kortere end 72 timer.

Jeg har herudover ingen bemærkninger til udkastet.

Lars Ole Pedersen
fg.

2004-149-0007/
7.